

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті КЕАҚ
Педагогикалық инновациялар және Action Research орталығы

Бекітілді

Абай атындағы ҚазҰПУ-дың
академиялық істер жөніндегі
проректоры Б.М.Нарбекова

«23.09.2026 ж»

Педагогикалық мамандықтардың бітіруші курс студенттерінің
(бакалавриат) дипломдық жобаларды/жұмыстарды
Іс-әрекеттегі зерттеу (ActionResearch) және Сабақты зерттеу (Lesson study)
форматында орындауына арналған
ЕРЕЖЕЛЕР

Енгізілген күні 23.09.2026

(күні, айы, жылы)

Мазмұны

	Кіріспе	3
1	БӨЛІМ 1. Жалпы ережелер	7
1.1	Дипломдық жұмыс/жобалардың форматтары: Action Research және Lesson Study	7
1.2	Дипломдық жұмыс/жобаның тақырыбын анықтау және бекіту	9
1.3.	Дипломдық жұмыс/жобалардың ғылыми жетекшісінің міндеттері	10
1.4.	Дипломдық жұмыс/ жоба бойынша рецензенттің міндеттері	12
1.5.	Зерттеу үдерісінің этикалық нормалары және академиялық адалдық	13
2	БӨЛІМ 2. Дипломдық жұмыс/жобаларды Action Research форматында орындау	14
2.1.	Action Research форматында дипломдық жұмыс/жобаларды орындаудың негізгі кезеңдері	14
2.2	Action Research форматындағы дипломдық жұмыс/жобаларды орындау кезінде студенттердің рефлексивтік әрекетіне қойылатын талаптар	16
2.3.	Action Research форматындағы дипломдық жұмыс/жобаларды қорғауға қойылатын талаптар	17
3	БӨЛІМ 3. Дипломдық жобаларды Lesson Study форматында орындау	18
3.1	Lesson Study форматындағы дипломдық жобаларды орындаудың негізгі кезеңдері	18
3.2	Lesson Study форматындағы дипломдық жобаларды орындау кезінде студенттердің рефлексивтік әрекетіне қойылатын талаптар	19
3.3	Lesson Study форматындағы дипломдық жобаларды қорғауға қойылатын талаптар	19
4	БӨЛІМ 4. Action Research немесе Lesson Study форматындағы дипломдық жұмыс/жобаларды рәсімдеу және қорғау тәртібі	21
4.1	Дипломдық жұмыс/жобалардың құрылымы	21
4.2	Дипломдық жұмыс/жобаларды рәсімдеуге қойылатын техникалық талаптар	39
4.3	Әдебиеттерді, сілтемелерді рәсімдеуге қойылатын талаптар	40
4.4	Abai Digital жүйесіне жүктеуге, таратуға және сақтауға қойылатын талаптар	41
4.5	Дипломдық жұмыс/жобаларды қорғау тәртібі	41

Кіріспе

Осы Action Research немесе Lesson Study форматында орындалатын дипломдық жұмыстар/жобаларды әзірлеу жөніндегі Ережелер (*бұдан әрі – Ережелер*) Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің педагогикалық мамандықтары бойынша бакалавриаттың бітіруші курс студенттерін практикаға бағытталған ғылыми-зерттеу іс-әрекетіне белсенді қатыстыру мақсатында әзірленді.

Ережелерде Action Research немесе Lesson Study форматындағы дипломдық жұмыстар/жобаларды орындаудың жалпы ережелері, зерттеу кезеңдеріне қойылатын негізгі талаптар, этикалық нормаларды сақтау, жазу және қорғау рәсімдері қамтылған. Ұсынылып отырған Ережелер Абай атындағы ҚазҰПУ-дың ішкі нормативтік құжаты және студенттер мен олардың ғылыми жетекшілеріне дипломдық жұмыстар мен жобаларды орындаудағы нұсқаулық материал болып табылады. Бұл Ережелер университеттің зерттеу компонентін дамытуға, педагогикалық білім сапасын арттыруға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы стратегиялық және нормативтік-құқықтық құжаттарының негізгі ережелерін іске асыруға бағытталған:

- Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, 2007 жыл 27-шілде №319-III ҚРЗ «Білім туралы» (2025 жылдың 31-тамызындағы жағдай бойынша өзгерістерімен);

- Қазақстан Республикасының «Педагог мәртебесі туралы» Заңы, 2019 жыл 27-желтоқсан № 293-VI ҚРЗ «Педагог мәртебесі туралы»;

- Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жыл 20-шілде № 2 бұйрығы «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (2025 жылдың 4-наурызындағы №90 өзгерістерімен);

- Қазақстан Республикасындағы жоғары білім мен ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы, ҚР Үкіметінің 2023 жыл 28-наурыз № 248 қаулысымен бекітілген (2024 жыл 14-маусымдағы № 471 редакциясымен);

- Қазақстан Республикасындағы педагогикалық білім беруді дамыту тұжырымдамасы. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті әзірлеген, «Педагогикалық ғылымдар» білім беру саласы бойынша ОӘБ ұсынымымен 2022 жыл 11-қарашадағы №1 хаттамамен бекітілген. ҚР ҒЖБМ жанындағы РОӘК отырысында 2022 жылдың 8-желтоқсанда мақұлданған, 2026 жылы ҚР ҒЖБМ жұмыс тобы тарапынан толықтырылып, өзектендірілген;

- Педагогтерді аттестаттау өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы, ҚР БҒМ-нің 2016 жылдың 27-қаңтарындағы № 83 бұйрығы. ҚР Әділет министрлігінде 2016 жыл 29-ақпанда № 13317 болып тіркелген (2025 жыл 25-ақпандағы соңғы редакциясымен, 2025 жыл 10-наурыздан бастап күшіне енген).

Тезаурус

Іс-әрекеттегі зерттеу (Action Research, *қысқ. AR*) – педагог-практиктер жүргізетін жоспарлы әрекеттердің тізбекті циклдеріне, нақты деректерді жүйелі түрде бақылауға, өзгерістерді рефлексивтік талдау арқылы нақты педагогикалық мәселелерді шешуге және тәжірибені жетілдіруге негізделген зерттеудің бейресми түрі.

Сабақты зерттеу/ (Lesson Study, *қысқ. LS*) – педагогтердің бірлесіп жоспарлауы, сабақты жүргізуі мен бақылауы және талқылау кезеңдері кіретін сабақты жетілдіруге бағытталған үдеріс.

Дипломдық жоба – білім беру бағдарламасының бейініне сәйкес қолданбалы міндеттерді өз бетінше шешуге арналған студенттің бітіру жұмысы; ол жобалық тәсілдерді қолдану арқылы, сондай-ақ бизнес-жоба, модель, шығармашылық жоба немесе өзге де жоба түрінде орындалуы мүмкін.

Дипломдық жұмыс – білім беру бағдарламасының бейініне сәйкес өзекті мәселе бойынша студенттің дербес зерттеу нәтижелерін жинақтайтын бітіру біліктілік жұмысы.

Интервенция (ғылымдағы) (*лат. interventio – араласу, ену*) – тәжірибеге жаңа идеяларды енгізу арқылы оң өзгерістер мен жетілдірулерге қол жеткізу мақсатындағы әрекет.

Білім сапасы – білім беру қызметінің тиімділігін, сондай-ақ білім алушылардың даярлығының мемлекеттік жалпыға міндетті стандарт талаптарына, жеке тұлға, қоғам және мемлекеттің қажеттіліктеріне сәйкестігін сипаттайтын кешенді көрсеткіш.

Action Research-тегі коллаборация – зерттеу қатысушыларының (педагогтер, сыртқы сарапшылар, сыншы достар, студенттер, оқушылар және т.б.) арасындағы тығыз өзара әрекеттесуді білдіретін маңызды қағида.

Құзіреттілік – оқу үдерісінде алынған білім, іскерлік және дағдыларды кәсіби қызметте тиімді қолдану қабілеті.

Білім сапасы мәдениеті – білім беру ұйымдарындағы ішкі және сыртқы бағалау рәсімдері арқылы қалыптасатын және қатысушылардың ортақ құндылықтары мен сенімдер жүйесіне негізделген сапаны қолдау мәдениеті.

Нормобақылау – дипломдық жұмыс (жоба) мәтінін бекітілген талаптарға, рәсімдеу ережелеріне, библиографиялық сипаттама нормаларына, орфографиялық, стилистикалық және техникалық нормаларға сәйкестігін тексеру рәсімі.

Педагогикалық рефлексия – мұғалімнің өз қызметіне және өзін педагогикалық іс-әрекеттің субъектісі ретінде талдау жасай алу қабілетімен сипатталатын психологиялық-педагогикалық үдеріс.

Рефлексивтік күнделік – Action Research және Lesson Study форматында жүргізілетін педагогикалық зерттеулердің маңызды құралы болып табылады. Оның көмегімен зерттеуші-студент жеке байқаулары мен терең талдауы негізінде әртүрлі факторлардың өзгерістерін, жақсаруын, сәтсіздіктерін және кемшіліктерін жүйелі түрде тіркеп отырады, зерттеу мәселесін шешу бойынша тұжырымдар мен өзіндік пайымдауларын жасайды.

Плагнат – өзге автордың идеяларын, мәтіндерін немесе зерттеу нәтижелерін авторын немесе дереккөзін көрсетпей, өзінікі ретінде ұсыну.

Сабақтан кейінгі талқылау – бақылаушылар арасындағы пікір алмасу үдерісі, оның мақсаты – сабақ нәтижелерін талдау, жаңа тәсілдер мен идеялармен бөлісу.

Кәсіби практика – теориялық білім мен біліктерді бекітуге, болашақ кәсіби қызметпен байланысты белгілі бір жұмыс түрлерін орындау барысында практикалық дағдылар мен құзыреттерді меңгеруге және дамытуға бағытталған оқу қызметінің түрі;

Рефлексия (лат. *reflexio* – «өткенге қарау») – адамның өз санасында болып жатқан барлық нәрсе туралы ойлану үдерісі.

Рецензент – бітіру жұмысының бейіні бойынша дипломы бар мамандар.

Сыншы дос (critical friend) – Action Research барысында зерттеушіні қолдап, сенімді орта қалыптастыратын, күмәндер мен қиындықтарды талқылауға, «көрінбейтін аймақтарды» айқындауға және конструктивті сынға мүмкіндік беретін серіктес-рефлексивті бақылаушы рөлін атқаратын әріптес.

Триангуляция – зерттеу нысанын бірнеше түрлі көзқарастан бір мезетте зерделеу арқылы нәтижелердің сенімділігін арттыру тәсілі.

Фидбэк (feedback) – кері байланыс, іс-әрекеттің барысы мен нәтижелері туралы мәліметтер жинау үдерісі, неғұрлым конструктивті және кеңейтілген бағалау.

Action Research-тің циклділігі – жоспарлау, әрекет ету (интервенция), бақылау, рефлексия, қайта жоспарлау кезеңдерінің спираль түрінде үздіксіз қайталануы арқылы зерттеу мәселесін тереңірек шешуге және тәжірибені жетілдіруге мүмкіндік беретін үдеріс.

Эмпирикалық деректер (еж.грек т. *empeiria* – *тәжірибе*) – бақылау, сұхбат, сауалнама, педагогикалық эксперимент, тестілеу және құжаттарды зерттеу сияқты тәжірибелік әдістер арқылы алынған деректер.

Lesson Study-дің циклділігі: LS мақсаттарын және оқу мақсаттарын анықтау; зерттеу сабағын бірлесіп жоспарлау; сабақты өткізу және бақылау; сабақ нәтижелерін талдау; алынған қорытынды негізінде сабақты жетілдіру және қайта жоспарлап өткізу кезеңдерінің спираль түрінде үздіксіз қайталануы арқылы зерттеу мәселесін шешуге және сабақты жақсартуға мүмкіндік беретін үдеріс.

Ережеде мынадай қысқартулар пайдаланылады:

AR – Action Research

LS – Lesson Study

ДЖм – дипломдық жұмыс

ДЖб – дипломдық жоба

АК – Аттестаттау комиссиясы

МЖМС – Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарт

ҚА – Қорытынды аттестаттау

ББ – Білім беру бағдарламасы

ҰІ - Ұйымдастырылған іс-әрекет (мектепке дейінгі ұйымдар үшін)

1.1 Дипломдық жұмыс/жобалар форматтары: Іс-әрекеттегі зерттеу (Action Research) және Сабақты зерттеу (Lesson Study)

Студенттердің жоғары оқу орнын бітіру біліктілік жұмыстары әртүрлі формада орындалады. Педагогикалық мамандықтар үшін Action Research және Lesson Study форматтары қолданылады. Бұл форматтар болашақ мұғалімнің зерттеушілік мәдениетін дамытуға және нақты кәсіби қызмет жағдайына барынша жақындатуға бағытталған.

Практикаға бағдарланған Action Research / Lesson Study зерттеулерінде «эксперимент» ұғымы кеңейтілген әрі адаптивті мағынада қолданылады. Ол зерттеу циклдері негізінде ұйымдастырылатын табиғи жағдайда жүргізілетін педагогикалық экспериментті (тәжірибелік-эксперименттік жұмысты) білдіреді.

Бұл зерттеу түрі классикалық педагогикалық эксперименттен ерекшеленеді: эксперименттік және бақылау топтарының міндетті түрде болуын, ықпал ету жағдайларының алдын ала қатаң белгіленіп, өзгеріссіз сақталуын, классикалық экспериментке тән қосымша этикалық рұқсаттарды алуды міндетті түрде талап етпейді.

Action Research форматында дипломдық жұмыс немесе жобаны орындау кезінде *бір студент-практикант* немесе *үш студент-практиканттан* тұратын топ педагогикалық практика барысында нақты бір педагогикалық мәселені анықтайды (мысалы, оқушылардың оқу тақырыбын меңгерудегі қиындықтары, оқу мотивациясының төмен деңгейі, педагогикалық қарым-қатынас мәселелері және т.б.), зерттеу сұрағын тұжырымдайды, оны шешуге бағытталған зерттеудің негізгі кезеңдерін әзірлеп, жүзеге асырады.

Action Research үдерісі мынадай негізгі циклдік кезеңдерді қамтиды: *рефлексия* негізінде өзекті мәселені анықтау → *жоспарлау* → жоспарға сәйкес *әрекет ету* (интервенция) → *бақылау* → анықталған факторлар мен қажеттіліктерді ескере отырып *рефлексия* жасау → *қайта жоспарлау*. Қайта жоспарлаудан зерттеудің екінші циклі басталады. Циклдер саны әртүрлі болуы мүмкін және зерттелетін мәселенің шешілу дәрежесіне қарай, әдетте, екеуден төртке (2-3-4) дейін болады. Нәтижесінде студенттер қажетті әдеби дереккөздерді зерделеу мен эксперименттік циклдердің деректеріне сүйене отырып, зерттеу сұрағына жауап табады, мәселенің шешімін алады және осының негізінде өз практикасын жетілдіріп, өзгертеді.

Lesson Study форматындағы дипломдық жұмыс/жобада практикант-студенттер бастауыш немесе орта мектептегі оқыту сапасына байланысты өзекті мәселені таңдайды (мысалы, *оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігінің төменділігі, белгілі бір ұғымдарды түсінудегі қиындықтар, сын тұрғысынан ойлаудың жеткіліксіз дамуы және т.б.*).

LS форматындағы дипломдық жұмыс/жобада үш студенттен құралған зерттеу тобы және ғылыми жетекшімен бірлесе орындалады. Зерттеу тобы өзекті мәселені және оқушылардың қажеттіліктерін анықтайды, зерттеу тақырыбын тұжырымдайды, зерттелетін мәселе бойынша ғылыми әдебиеттерді талдайды. Теориялық негіз қалыптастырылғаннан кейін зерттеу тобы сабақ зерттеуінің

практикалық кезеңіне көшеді. Практикалық бөлім бірнеше негізгі кезеңнен тұрады: *бірлескен сабақ жоспарлау → сабақты өткізу → оқушылармен сұхбат жүргізу → бірлескен талдау және рефлексия → қайта жоспарлау және келесі зерттеу циклін жүргізу.*

Кесте 1. Action Research және Lesson Study-дің салыстырмалы сипаттамалары

Параметрлер	Action Research	Lesson Study
Мақсат	Нақты педагогикалық мәселені сапалы шешу және өзіндік кәсіби тәжірибені жетілдіру	Сабақты/ҰІ бірлесіп зерттеу және сабақтың сапасын жақсарту
Қатысушылар	- жеке (1 студент-практикант) - шағын топта (3 студент)	-практикант студенттердің шағын тобы (3 студент)
Зерттеу сұрағы	Тәжірибеде анықталған мәселе негізінде студенттердің өздері анықтайды (оқыту үдерісінде, тәрбие үдерісінде, оқыту әдістемесінде, т.с.с.)	Тәжірибедегі мәселені топпен бірлесіп анықтайды (сабақтағы/ҰІ оқу сапасына байланысты)
Негізгі кезеңдері	- <i>Рефлексия</i> және өзекті мәселені анықтау, зерттеу сұрағын нақтылау (Браунжилл әдісі); - Әрекеттерді <i>жоспарлау</i> - Жоспарға негізделген <i>әрекеттер</i> (интервенция) - Өзгерістер мен жақсартуларды, кемшіліктерді <i>бақылау</i> (оқушы/бала үні, сыншы дос пікірі, эксперт пікірі, т.с.с.) - Рефлексия (не өзгерді, не тиімді немесе тиімсіз болды, ары қарай не істеу керек?). - <i>Қайта жоспарлау</i> (айқындалған факторларды ескеру негізінде) және эксперименттің келесі цикліне көшу	-Мәселені анықтау және зерттеу сұрағын тұжырымдау, нақтылау - Сабақты/ҰІ бірлесіп жоспарлау - Сабақты/ҰІ өткізу және бақылау -Оқушылармен сұхбат (оқушы үні) -Сабақты/ҰІ бірлесіп талдау және рефлексия -Сабақты/ҰІ бірлесіп қайтадан жоспарлау - Келесі циклді жүргізу
Студенттерге арналған нәтижелер	- Өз тәжірибесіне сыни талдау жасау және педагогикалық мәселелерді айқындау және шешу қабілетін дамыту - Өзіндік зерттеушілік және әдістемелік идеяларды сынап көру, оқу-тәрбие үдерісін жеке немесе топпен нақты мектеп жағдайында жетілдіру; - Процесті талдау және циклдік жетілдіру дағдыларын дамыту; - Позициялық емес көшбасшылықты және кәсіби коллаборацияны дамыту; - Педагогикалық рефлексияны дамыту; - Жеке бастамашылдықты таныту, оқушылардың білім, тәрбие және әлеуметтену сапасына шынайы әсер ете алуына сенімін арттыру.	- Ұжымдық зерттеу дағдылары, сабаққа/ҰІ өртүрлі көзқараспен қарау -Оқыту әдістерінің сапасын бірлесіп арттыру, тәжірибе алмасу - Сабақты/ ҰІ ұжымдық жобалау және талдау тәжірибесі -Сабақты/ ҰІ оқушылардың көзімен бақылау - Оқушы үнін ести білу -Кәсіби диалог және ынтымақтастық -Өріптестер идеяларымен тәжірибені байыту - Топтық жұмыс тәжірибесіне ие болады, сабаққа/ҰІ басқалардың көзімен қарауға үйренеді және коллаборация арқылы өз тәжірибесін байытады.

Action Research және Lesson Study форматында дипломдық жұмыстың/жоба бойынша зерттеуді жүргізу педагогикалық практика кезеңіне кіріктірілген, бұл студенттерге теориялық білімдерін мектептің нақты оқу үдерісімен тікелей байланыстыруға, өзіндік зерттеу идеяларын тексеруге, тұлғалық және кәсіби тұрғыдан дамуына мүмкіндік береді.

1.2 Дипломдық жұмыстың/жобаның тақырыбын анықтау және бекіту

Дипломдық жұмыс/жоба тақырыбы бітірушінің біліктілік жұмысын дайындаудың бастапқы және ең маңызды кезеңі болып табылады. Дұрыс тұжырымдалған және өзекті тақырып зерттеудің мақсаттылығын қамтамасыз етеді, оның ғылыми және практикалық маңызын айқындайды, сондай-ақ бітірушінің кәсіби даярлығына сәйкестігін белгілейді.

Дипломдық жұмыс/жоба тақырыбын анықтау және бекіту алгоритмі:

1. **Тақырыпты студенттің немесе студенттер тобының таңдауы.** Студент (немесе студенттер тобы) тақырыпты таңдау үшін, алдымен, мәселені анықтайды, ол мәселе бойынша ғылыми жетекшімен бірге талқылай отырып, тақырыпты құрастырады. Зерттеу проблемасы студенттің (студенттердің) кәсіби тәжірибелерінен, қажеттіліктерінен туындауы маңызды. Тақырып білім беру бағдарламасының (мамандықтың) біліктілігі мен бейініне, кафедраның бағыттарына сәйкес болуы тиіс.

2. **Ғылыми жетекшімен кеңесу.** Студент (немесе топ) таңдалған тақырыпты ғылыми жетекшімен талқылайды. Жетекші тақырыптың өзектілігін, жаңалығын, іске асыру мүмкіндігін және әдіснамалық негізі бойынша бағыт-бағдар береді.

3. **Кафедрада алдын ала келісу.** Дипломдық жұмыс/жоба тақырыптары мен ғылыми жетекшіні бекіту кафедра мәжілісінде алдын-ала қаралады.

4. **Тақырыпты студентке (топқа) бекіту.** Кафедра шешімінен кейін тақырып нақты студентке немесе топқа бекітіледі. Дипломдық жұмыс/жоба орындауға арналған жеке тапсырмалар әзірленеді.

5. **Тақырыпты ректор (немесе проректор) бұйрығымен бекіту.** Тақырыптардың қорытынды бекітілуі және ғылыми жетекшілердің бекітілуі университет ректорының (немесе проректордың) бұйрығымен жүзеге асырылады.

6. **Өзгерістер енгізу (қажет болған жағдайда).** Тақырыпты өзгерту тек дәлелді себептер бойынша (мысалы, зерттеу жүргізу мүмкіндігінің болмауы, практика базасының ауысуы және т.б.) рұқсат етіледі. Бұл жағдайда студент (немесе топ) ғылыми жетекшімен келісілген өтініш жазады, ол кафедрада қаралып, университет басшылығының бұйрығымен бекітіледі.

Өтініш кафедрада қаралып, мақұлданған жағдайда жоғары оқу орны басшылығының тиісті бұйрығымен бекітіледі.

1.3 Action Research және Lesson Study форматтарындағы дипломдық жұмыс/жобалардың ғылыми жетекшісінің міндеттері

1. Жалпы талаптар

Дипломдық жұмыс/жоба жетекшісі келесі талаптарға сай болуы тиіс:

- лауазымы – аға оқытушы лауазымынан кем емес;
- бейіні мен (немесе) мамандығына сәйкестігі;
- бейіні бойынша кәсіби жұмыс өтілі кемінде 10 жыл;
- ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі ҒЖБССҚК (КОКСНВО) немесе Scopus/WoS базасында индекстелген журналдарда ғылыми жарияланымдарының болуы;
- Іс-әрекеттері зерттеу (Action Research) және Сабақты зерттеу (Lesson Study) бойынша біліктілікті арттыру курсының *сертификатының болуы*.

Ғылыми жетекшінің жалпы міндеттері:

- *студенттерге әдістемелік қолдау көрсету*, зерттеу тақырыбын таңдауға, зерттеу сұрағын тұжырымдауға, зерттеу жоспарын әзірлеуге және тәжірибелік-зерттеу (эксперименттік) бөлімін жүзеге асыру үшін студенттер таңдаған форматқа (Action Research немесе Lesson Study) сәйкес зерттеу әдістерін іріктеуге жәрдемдесу.
- базалық теорияларды таңдауда, қажетті әдебиеттерді зерделеуде *кеңес беру*;
- нақты деректерді жинау әдістемелерін таңдауға, зерттеу кезеңдерін жоспарлауға, эмпирикалық деректерді *түсінуге жәрдемдесу*;
- зерттеудің этикалық нормаларына *ғылыми бақылау жүргізу*, жұмыстың академиялық талаптарға сәйкестігін тексеру, *плагиатты болдырмау*;
- зерттеу бойынша студенттердің *рефлексивтік күнделікті жүргізуіне тұрақты бақылау жасау*;
- бітіру біліктілік жұмысын орындау барысы бойынша *үнемі кері байланыс беру*;
- дипломдық жұмыс/жоба жетекшісіне *міндетті түрде педагогикалық практика бойынша оқу жүктемесін бөлу қарастырылсын*. Практика базалары бөлінген кезде жетекші *өзінің жетекшілігімен дипломдық зерттеу жүргізін жатқан студенттер баратын мектепке (немесе ұйымға) бекітілуі тиіс*. Осындай талап педагогикалық практика, студенттің зерттеу жұмысы және ғылыми жетекшілік арасындағы үйлесімділікті қамтамасыз етеді, нәтижесінде уақыт пен ресурс үнемделіп, дипломдық жұмыстардың сапасы артады.
- студенттерге презентация құрылымын жасауда, қорытындыларды тұжырымдауда және ықтимал сұрақтарды болжауда, дипломдық жұмыс/ жобаны *қорғауға дайындауда әдістемелік көмек көрсету*.

Action Research форматындағы дипломдық жұмыстың немесе жобаның ғылыми жетекшісінің міндеттері:

- сыныпта, мектепте немесе кәсіби дамуда *нақты педагогикалық мәселені анықтауға* студентке әдістемелік қолдау көрсету;
- *зерттеу сұрағын* нақты, өлшенетін және практикада шешілетіндей етіп тұжырымдауға *кеңес беру*;

- деректер жинаудың тиімді әдістерін *(бақылау, сауалнама, оқушылардың жұмыстарын талдау, «оқушы үні», кәсіби сұхбат және т.б.)* таңдауға педагогикалық қолдау көрсету;

- Action Research циклдерінің ретін (жоспарлау → әрекет → бақылау → рефлексия → қайта жоспарлау) қадағалау;

- мектеп жағдайында енгізуге болатын практикалық ұсынымдарды әзірлеуге әдістемелік көмек көрсету;

- студенттердің педагогикалық рефлексия әдістерін қолдануына және рефлексивтік жазбаларды тиімді жүргізуіне бағыт-бағдар беру.

- дипломдық жұмыс/жоба 2-3 студенттен тұратын топпен орындалған жағдайда, олардың педагогикалық практикасы бір практика базасына бірлесіп жүргізуін қадағалау;

- жетекші педпрактика басында студенттің өз зерттеу проблемасын айқындауға уақыт беріп, бағыт-бағдар сілтеп, дипломдық жұмыстың/жобаның тақырыбын құрастыруға қолдау көрсету.

Lesson Study форматындағы дипломдық жобаның ғылыми жетекшісінің міндеттері:

- студенттер тобының бірлескен сабақ/ҰІ жоспарлау жұмысын үйлестіру;

- дипломдық жоба 2-3 студенттен тұратын топпен орындалған жағдайда, олардың педагогикалық практикасы бір практика базасына бірлесіп жүргізуін қадағалау;

- жетекші педпрактика басында студенттің өз зерттеу проблемасын айқындауға уақыт беріп, бағыт-бағдар сілтеп, дипломдық жобаның тақырыбын құрастыруға қолдау көрсету;

- Lesson Study үдерісін (мақсаттар, міндеттер, мазмұн) ғылыми және әдістемелік тұрғыдан дұрыс ұйымдастыруға кеңес беру;

- бақылау құралдарын (кестелер, бақылау парақтары, оқушылардың іс-әрекетін тіркеу парақтары) дайындауға көмек көрсету;

- нәтижелерді талқылауға қатысу, рефлексивтік күнделік жүргізуге және қорытындылар жасауға кеңес беру;

- сабақты/ ҰІ жетілдіруге арналған бірлескен ұсынымдарды әзірлеу және оларды қорытынды есепке енгізуге кеңес беру;

- зерттелетін мәселе бойынша қажетті ғылыми әдебиеттермен қамтамасыз етуге ғылыми-әдістемелік көмек беру.

Дипломдық жоба жазылып аяқталғаннан және оның түпкілікті рәсімделуінен кейін ғылыми жетекші дипломдық жобаға пікір жазады.

Пікірде ғылыми жетекші төмендегілерді бағалайды:

- зерттеу тақырыбының өзектілігі мен практикалық маңыздылығы;
- дипломдық жобаның мақсаты мен міндеттерінің орындалуы, зерттеу сұрағының шешілуі;
- жұмыстың мазмұнына қысқаша сипаттама беру;
- дипломдық жобаны студенттің өз бетінше орындау дәрежесі, зерттеушілік білік пен дағдыларды көрсетуі;

- Lesson Study циклдерін қолдану деңгейі және оны *рефлексивті есепте* көрсету қабілеті;
- дипломдық жобаны жазу барысында студенттің іс-әрекетін бағалау (зерттеушілік, рефлексивтілік, жауапкершілік, ұқыптылық, ынтымақтастық және т.б.);
- дипломдық жоба нәтижелерін оқу үдерісіне енгізу мүмкіндігі.

1.4 Дипломдық жұмыс/ жоба сыртқы рецензентінің міндеттері

Дипломдық жұмыс/жобаның сыртқы рецензенті кафедра тарапынан тағайындалады. Сыртқы рецензент бітіру біліктілік жұмысының сапасына объективті әрі тәуелсіз бағалау жүргізеді:

1) Педагогикалық практика кезеңінде бастауыш және орта мектептерде тәжірибелік-зерттеу жұмыстарын / эксперимент жүргізген студенттердің дипломдық жұмыстарына / жобаларына сыртқы рецензенттер ретінде «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» біліктілік санаттары бар тәжірибелі мұғалімдер, сондай-ақ мектептің педагог-психологтері бекітіледі (студенттердің «Әлеуметтік педагогика», «Педагогика және психология» және «Арнайы педагогика» білім беру бағдарламалары бойынша). «Педагог-зерттеуші» немесе «педагог-шебер» біліктілік санаттағы педагогтер болмаған жағдайда, сыртқы рецензент ретінде мектеп директорының оқу жұмысы және тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары, ғылыми жұмыс жөніндегі директордың орынбасары, әлеуметтік педагог немесе студент педагогикалық практикадан өткен сыныптың сынып жетекшісі тағайындалуы мүмкін.

2) мектепке дейінгі ұйымда практикада болып, сол кезеңде эксперимент/тәжірибе жүргізген студенттердің дипломдық жұмыс/жобасына сол *мектепке дейінгі ұйымның әдіскері* немесе тәжірибелі педагог сыртқы рецензент ретінде бекітіледі;

Сыртқы рецензенттің негізгі міндеттері:

1. Зерттеу тақырыбының бітірушінің мамандығына сәйкестігін талдау. Тақырыптың білім беру бағдарламасына және студенттің кәсіби бағытына сәйкестігін анықтау.

2. Өзектілік, ғылыми жаңалық және практикалық маңыздылығын бағалау. Мәселенің өзектілік деңгейін сипаттау, ғылыми жаңалық элементтерін айқындау, алынған нәтижелердің практикалық қолданбалы мәнін бағалау.

3. Жұмыстың дербестігін анықтау. Жұмыстың дербес орындалу деңгейін анықтау: студенттің зерттеу міндеттерін өз бетінше қою, зерттеу әдістерін таңдау және қорытындылар тұжырымдау дағдыларының қалыптасу деңгейін бағалау, сондай-ақ зерттеуді жүргізудегі жеке үлесін айқындау.

4. Зерттеу проблемасының шешілу деңгейін және зерттеудің толық аяқталғандығын талдау. Мақсат пен міндеттердің орындалу дәрежесін, зерттеу нәтижелерінің толықтығын және логикалық тұтастығын бағалау.

5. Студенттің рефлексивтік қабілеттерін сипаттау. Өз зерттеуін сыни тұрғыдан талдау, күшті және әлсіз жақтарын анықтау, әрі қарай зерттеу бағыттарын ұсыну қабілетін бағалау.

6. Жұмыстың талаптарға сәйкестігі туралы қорытынды. Университет пен жалпыға міндетті мемлекеттік стандарттар талаптарына сәйкестігі туралы қорытынды беру, қорғауға ұсыну немесе қайта өңдеуді ұсыну.

Сыртқы рецензия белгіленген талаптарға сәйкес *жазбаша түрде* рәсімделіп, рецензенттің лауазымы, біліктілік санаты және жұмыс орны көрсетіліп, сол педагогикалық практика базасының әкімшілігі растайтын қолымен, мерімен бекітілуі тиіс. Рецензия дипломдық жұмыс/жобаны алдын ала қорғаудан кейін 10 күн бұрын белгіленген мерзімде кафедраға тапсырылуы қажет.

1.5 Зерттеу үдерісіндегі этикалық нормалар және академиялық адалдық

Дипломдық жұмысты / жобаны орындау кезіндегі студенттің этикалық міндеттері:

- ұсынылған ақпараттың дұрыстығы мен шынайылығы, деректерді түсіндірудің дұрыстығы және жасалған қорытындылардың негізділігі үшін толық жауапкершілік алу;

- зерттеудің барлық кезеңдерінде академиялық адалдық қағидаларын сақтауға міндетті; плагиатқа, фактілерді бұрмалауға, басқа авторлардың идеяларын дереккөздерге және авторларға сілтеме жасамай пайдалануға жол бермеуі;

- зерттеу нәтижелерін бұрмалауға немесе оларды *зерттеу гипотезасына сәйкестендіру* мақсатында өзгертуге жол бермеу;

- зерттеу этикасының қағидаларын сақтауға міндетті: білім алушылар мен педагогтердің құқықтары мен қадір-қасиетін құрметтеу, зерттеуге қатысушылардың *құпиялылығын* және алынған ақпараттың құпия сақталуын қамтамасыз ету, қатысушыларды сипаттауда әдептілік пен дәлдікті сақтау, сондай-ақ кемсітушілік сипаттағы немесе адамның қадір-қасиетін қорлайтын сөздер мен тұжырымдарды қолданбау;

- зерттеу барысында жинақталған барлық материалдарды (фотосуреттерді, аудио- және бейнежазбаларды, сондай-ақ өзге де деректерді) дипломдық жұмысты / жобаны орындау шеңберінде *тек ғылыми мақсаттарда* пайдалануға міндетті;

- дипломдық жұмысты/жобаны орындау барысында зерттеуге қатысушылардың *дербес деректерін*, оның ішінде олардың жеке басын сәйкестендіруге мүмкіндік беретін мәліметтерді мерзімді басылымдарда, интернет-ресурстарда және өзге де ашық ақпарат көздерінде *жариялауға құқылы емес*;

- зерттеуді жүргізу барысында туындаған барлық қиындықтарды объективті әрі шынайы түрде көрсетуге;

- педагогтермен, білім алушылармен/ балалармен және әріптестерімен өзара қарым-қатынас жасау барысында этикалық нормаларды сақтауға міндетті.

Студент генеративті жасанды интеллект құралдарын мәтінді редакциялау, идеяларды жүйелеу немесе техникалық көмек алу мақсатында пайдаланған жағдайда оны жұмыстың тиісті бөлімінде ашық көрсетуге міндетті. Жасанды интеллект көмегімен жалған деректер, сұхбат жауаптары, бақылау нәтижелері, әдебиеттер немесе дәйексөздер жасауға жол берілмейді. Жұмыстағы барлық ақпараттың шынайылығы үшін студент жауап береді. Барлық деректер Қазақстан Республикасының дербес деректерді қорғау туралы заңнамасына және ғылыми зерттеулер жүргізу этикасының қағидаттарына сәйкес өңделеді және сақталады.

БӨЛІМ 2. Дипломдық жұмыс/жобаларды Action Research форматында орындау

2.1. Дипломдық жұмыс/жобаларды Action research форматында орындаудың негізгі кезеңдері

Дипломдық жұмыстар/жобалар ғылыми жетекшінің тікелей басшылығымен жеке (1 студент) *немесе* топтық форматта (3 студент) келесі кезеңдер бойынша жүргізіледі:

1-кезең. Action Research - зерттеудің проблемасын, мақсатын және зерттеу сұрағын айқындау. Action Research зерттеулерінің бастапқы нүктесі әрдайым студенттердің практика барысында рефлексивтік талдау негізінде айқындалған нақты, жергілікті кәсіби проблема болып табылады (кәсіби қиындық, жетіспеушілік, сәйкессіздік, қайшылық). Ғылыми жетекшінің әдістемелік қолдауы негізінде студенттер *зерттеу проблемасын* тұжырымдайды, кәсіби практиканы өзгертуге және жетілдіруге бағытталған ниет ретінде *зерттеу мақсатын* анықтайды, сондай-ақ циклдік зерттеудің бағытын айқындайтын *зерттеу сұрағын* нақтылайды. Зерттеу сұрағын тұжырымдау үшін проблеманы конус тәрізді тарылту және нақтылау әдісін (С. Браункилл моделі) қолдану ұсынылады. Рефлексивтік күнделікте жазбалар жүргізіледі.

2-кезең. Ғылыми әдебиеттер мен нормативтік-құқықтық құжаттарды талдау. Зерттеу циклін экспериментті бастағанға дейін студенттерде зерттеудің теориялық базасы қалыптастырылуы тиіс. Тәжірибелік-зерттеу әрекетін бастауға дейін студенттерде зерттеудің теориялық базасы қалыптастырылуы тиіс. Осы кезеңде студент мынадай жұмыстарды жүзеге асырады:

- зерттеу проблемасы бойынша ғылыми әдебиеттерге шолу жасау;
- нормативтік-құқықтық құжаттарды талдау;
- зерттеу сұрағына жауап табуға бағытталған дереккөздерді жүйелеу;
- қорытындыларды тұжырымдау; әдебиеттермен жұмыс істеу үшін цифрлық және онлайн платформаларды (*Google Академия, eLibrary, ResearchGate, Scopus, Web of Science, SpringerLink, ScienceDirect, ERIC, Taylor & Francis Online, Wiley Online Library, PubMed, CyberLeninka, Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесі, ҚР Оқу-ағарту министрлігінің ресми сайты және т.б.*) пайдалану.

- Осы кезең барысында рефлексивті күнделікке бақылау жазбалары жүргізіледі.

3-кезең. Эмпирикалық деректерді жинау және интерпретациялау. Эмпирикалық деректерді жинау және интерпретациялау зерттеліп отырған проблеманың нақты жай-күйі туралы сенімді ақпарат алу мақсатында жүзеге асырылады.

Эксперименттік зерттеуді бастамас бұрын студент осы ережелердің D қосымшасында ұсынылған нысанға сәйкес сынып жетекшісінен (пән мұғалімінен, ғылыми жұмыс жөніндегі директордың орынбасарынан, әдіскерден және басқа да жауапты тұлғалардан) оны жүргізуге рұқсат алады.

Деректерді жинау кезеңінде студент:

- Зерттеуде қолданылатын сапалық/сандық әдістерін анықтайды (*бақылау, сұхбат, сауалнама, білім алушылардың жұмыстарын талдау, рефлексивтік есептер, бейнежазбалар және т.б.*);

- деректерді жинау және өңдеу үшін цифрлық құралдарды (*Google Forms, Microsoft Forms, Quizizz және т.б.*) қолданады;

- нәтижелердің сенімділігін арттыру мақсатында триангуляциялық тәсілді пайдаланады; зерттеу қорытындыларының негізділгендігін арттыру үшін кемінде үш дереккөз немесе әдістер салыстырылады (*бақылау нәтижелері, «оқушы үні» оқушылар пікірлері, оқушы жұмыстары, диагностикалық тапсырмалар, рефлексивтік күнделік, сыншы достың пікірі және т.б.*);

- этикалық нормаларды сақтайды (*анонимділік, құпиялылық, қатысудың еріктілігі*);

- рефлексивтік күнделік жүргізіп, таңдалған әдістердің тиімділігі мен тиімсіздігін, сондай-ақ орын алған өзгерістерді тіркейді.

4-кезең. Жоспарлау. Алынған деректерді талдау негізінде студент ғылыми жетекшінің басшылығымен *тәжірибелік-зерттеу жұмыс/ эксперимент* циклдерін еткізу мерзімдерін, қажетті ресурстарды, қатысушылардың рөлдерін және басқа да ұйымдастырушылық аспектілерді *жоспарлайды*; проблеманы шешудің тиімді әдістерін, кәсіби практикаға интервенция жасау құралдарын (*технологиялар, жаңа әдістер, әдістемелер және т.б.*) айқындайды; тиімділікті мониторингтеу және бағалау құралдарын (*бақылау парақтары, талдау кестелері және т.б.*) анықтайды; кәсіби сұхбат жүргізу үшін «*сыни дос*» пен сарапшыларды таңдайды.

5-кезең. Өрекет, өзгерістерді енгізу және интервенцияны жүзеге асыру.

Бұл кезеңде студент: *тәжірибелік-зерттеу/ эксперимент* жұмыстарының циклдерін бастайды (*сабақ/ҰІ барысында, тәрбиелік іс-шараларда, тренинстерде және т.б.*), білім алушылармен (балалармен) тікелей өзара әрекеттесуді ұйымдастырады; теориялық тәсілдер мен инновацияларды практикалық қызметке кіріктіреді; жоспарланған өзгерістерді жүзеге асырып, жаңа технологиялардың (*стратегиялардың, әдістемелердің және т.б.*) білім беру процесінің сапасына әсерін талдайды; қажеттілік туындаған жағдайда жоспардың жекелеген элементтерін түзетіп, проблеманы шешуге тереңдей түсе отырып, эксперименттің тәжірибелік келесі циклдеріне өтеді (циклдер саны 3 - 4 болуы мүмкін); интервенция нәтижелерін рефлексивтік күнделікте жүйелі түрде тіркеп отырады.

6-кезең. Рефлексия, нәтижелерді талдау, өңдеу және тәжірибені тарату.

Бұл қорытынды кезеңде студент эксперимент циклдерінің барлық кезеңдерінде алынған деректерге интерпретация (өңдеу) жасайды, әрбір циклден кейінгі оң өзгерістердің динамикасын талдайды, зерттеу мақсатына қол жеткізу деңгейін бағалайды; жетістікке ықпал еткен факторлар мен туындаған қиындықтарды айқындайды; студент-зерттеуші ретіндегі өзінің кәсіби қызметіне өзіндік талдау жүргізеді, бақылауларды, рефлексивтік күнделік жазбаларын, сұхбат нәтижелерін («оқушы/бала үні», «сыни дос» пікірі, зерттеліп отырған проблема бойынша сарапшының көзқарасы) қамтитын рефлексивтік есеп (1500–2000 сөз) дайындайды; зерттеу нәтижелерін дипломдық жұмыста рәсімдеп, ұсынады;

ұсынымдарды тұжырымдайды және мүмкін болған жағдайда тәжірибені таратады (*қорғау, ғылыми-әдістемелік семинарлар, жарияланымдар*).

Мұндай өнім ретінде әдістемелік ұсынымдар, оқу материалдары, цифрлық білім беру ресурстары, мобильді қосымшалар немесе шығармашылық тапсырмалар жинағы, т.б. ұсынылуы мүмкін. Үздік дипломдық зерттеулер нәтижелері кафедраның, факультеттің немесе университеттің әдістемелік семинарларында таныстырылады.

Action Research форматындағы студенттің дипломдық жұмысы/жобасы төмендегі құрылымдық бөлімдерді қамтиды:

- *кіріспе*: зерттеу проблемасының өзектілігі; зерттеудің объектісі мен пәні; зерттеу сұрағы; зерттеу мақсаты, зерттеу міндеттері; зерттеу әдістері; зерттеудің ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығы.

- *теориялық бөлім*: зерттеу тақырыбы мен проблемасы бойынша әдеби дереккөздерді талдау; зерттеу сұрағын айқындау үдерісінің қысқаша сипаттамасы (студенттің зерттеу сұрағын қалай нақтылап тұжырымдағаны және оның интервенциямен байланысы); студенттің әдеби шолу негізінде жасалған қорытындылары т.б.

- *тәжірибелік-зерттеу / эксперименттік бөлім*: зерттеу проблемасының бастапқы жай-күйін анықтауға арналған құралдарды таңдауды сипаттау (*сауалнамалар, сұхбат сұрақтары, диагностикалық тапсырмалар және т.б.*); зерттеу циклдерінің (шамамен 3–4) саны мен өткізу мерзімдерін жоспарлау; әрбір циклдегі интервенцияны сипаттау; практикалық қызметтегі өзгерістерді талдау мақсатында әр циклден кейін деректерді жинау; кері байланыс алу үшін «оқушы/бала үні», «сыншы дос» және сарапшылар пікірін айқындауға арналған сұрақтар тізбесі; диаграммалар, есептеулер, бақылау парақтары, SWOT-талдау, фото-бейнематериалдар; студент-практиканттың рефлексивтік күнделігі негізінде дайындалған *рефлексивтік есеп (1500–2000 сөз)*

2.2 Дипломдық жұмыстарды/жобаларды Action Research форматында орындау барысында студенттердің рефлексивтік әрекетіне қойылатын талаптар

Дипломдық жұмыстарды/жобаларды Action Research форматындағы орындау барысында студенттің рефлексивтік әрекеті зерттеуді сапалы жүзеге асырудың негізгі алғышарты болып табылады. Рефлексия студентке өз әрекеттерін, қабылданған шешімдерін және қол жеткізілген нәтижелерін саналы түрде талдауға мүмкіндік береді. Жүйелі рефлексия зерттеу барысын түзетуге, қорытындылардың сапасын арттыруға және зерттеу нәтижелері үшін кәсіби жауапкершілікті қалыптастыруға ықпал етеді.

Дипломдық жұмыстарды/жобаларды Action Research форматында орындау барысында студенттің рефлексивтік әрекеті төмендегілерді қамтиды:

- 1) *Дипломдық жұмысты орындау барысында рефлексивтік күнделікте аналитикалық жазбаларды жүйелі түрде жүргізу (зерттеу сұрағын таңдауға қатысты рефлексия, әдеби дереккөздер бойынша шолулар, теория мен практика арасындағы қайшылықтарды талдау және т.б.);*

2) *Практика барысында* Action Research-тің әрбір циклі кезеңінде (жоспарлау – әрекет – бақылау – рефлексия – қайта жоспарлау) *рефлексивтік жазбаларды үздіксіз жүргізу*;

3) Рефлексивтік күнделіктегі жазбаларды *қалмен жазу*, себебі бұл тәжірибені тереңірек түсінуге, ойлау мен есте сақтау үдерістерін белсендіруге, формализмді төмендетуге және зерттеу сапасы үшін студенттің жеке жауапкершілігін арттыруға мүмкіндік береді;

4) Рефлексивтік күнделік студенттің *рефлексивтік есеп* жазуының негізі болып табылады, онда студент зерттеу барысын талдауды, алынған деректерді жүйелеуді, сұхбат нәтижелерін («білім алушының дауысы», «сыни дос» пен сарапшының пікірлері), топтық кері байланыстарды, қол жеткізілген оң өзгерістер мен өзінің кәсіби жетістіктерін қамтиды;

5) *Рефлексивтік есеп* дипломдық жұмыстың/жобаның жалпы көлеміне кіреді.

2.3 Action Research форматындағы дипломдық жұмыстарды/жобаларды қорғауға қойылатын талаптар

Action Research форматындағы дипломдық жұмыс/жоба (жеке 1 студент немесе 3 студенттен құралған топпен орындалған) қорғауы Мемлекеттік аттестаттау комиссиясының қатысуымен өткізіледі және төмендегі талаптарды қамтиды:

1) зерттеудің мазмұнын, кезеңдерін және нәтижелерін көрсететін жеке (немесе бірлескен) баяндама ұсыну;

2) *дәлелді базаға негізінде (Action Research-ті жоспарлау, бақылау парақтары, талдау кестелері, рефлексивтік күнделіктер, рефлексивтік есеп, сұхбаттарға сілтемелер, фото- және бейнематериалдар)* дипломдық жұмыс/жобаның орындалуының негізгі кезеңдерін көрсету;

3) студенттердің әрқайсысының жеке үлесі мен рефлексивтік әрекеттерінің нәтижелеріне басымдық берілген жеке пікірлерін баяндап берулері;

4) педагогикалық практика барысында тікелей алынған *нақты деректерге* негізделе жүргізілген Action Research-тің практикалық маңыздылығын және жасалған қорытындыларды негіздеу;

5) зерттеудің жалпы нәтижелеріне де, сондай-ақ жеке қорытындыларға да қатысты комиссия мүшелерінің қойған сұрақтарына жауап беруге даярлығы.

БӨЛІМ 3. Lesson Study форматында дипломдық жобаларды орындау

3.1 Lesson Study форматындағы дипломдық жобаларды орындаудың негізгі кезеңдері

Педагогикалық бағыттағы бакалавриат білім алушыларының Lesson Study форматында орындайтын дипломдық жобасы 3 (үш) студенттен құралған топта ғылыми жетекшінің басшылығымен жүзеге асырылады және келесі кезеңдерден тұрады:

1. **Дайындық кезеңі:** студенттер ғылыми жетекшінің көмегімен зерттеу проблемасын бірлесе анықтап, зерттеу тақырыбын тұжырымдайды; зерттеу сұрағын және күтілетін нәтижелерді айқындайды; студенттер арасында міндеттерді бөледі (*сабақ жоспарын бірлесіп әзірлеу, бақылауды ұйымдастыру: бақылау парақтарын, бейнетүсірілім құралдарын дайындау, оқушылармен жүргізілетін сұхбат сұрақтары, талдау парағын бірлесіп жазу және т.б.*); жұмыс жоспарын ғылыми жетекшімен келіседі.

2. **Lesson Study циклін жоспарлау:** сабақтың жоспарын бірлесе әзірлеу: сабақтың/ҰІ мақсаты мен LS мақсатын бірлесіп құрастыру, циклден күтілетін зерттеу нәтижелерін және оларды тексеру тәсілдерін анықтау; зерттеу құралдарын дайындау: бақылау парақтары, талдау парақтары, оқушылармен сұхбат стенограммалары.

3. **Циклді жүзеге асыру:** сабақты/ҰІ студенттердің бірі өткізеді, ал қалған екі студент бақылаушы рөлін атқарады; бақылау парақтары, фото және бейнематериалдар жинақталады; оқушылармен сұхбаттар жүргізіліп, олардың сабақ/ҰІ барысындағы қабылдауы, қиындықтары және ұсыныстары айқындалады; түзетілген, қайта жоспарланған сабақты/ҰІ жүргізіледі.

4. **Алынған деректерді талдау:** Өткізілген сабақты / ұйымдастырылған іс-әрекетті (ҰІӨ) ғылыми жетекшімен бірлесіп ұжымдық талқылау; бақылау, сұхбат жүргізу және талдау парақтарын толтыру барысында алынған деректерді өңдеу және интерпретациялау; нәтижелі педагогикалық шешімдерді анықтау және туындаған қиындықтарды талдау.

5. **Рефлексия және түзету:** Әр студент өзінің рефлексивтік күнделігін жүргізеді; солардың негізінде студенттер бірлесіп көлемі 1500-2000 сөзден тұратын рефлексивтік есеп жазады, ол келесілерді қамтиды: бақылау материалдарының талдауы мен синтезі; әр студенттің рефлексивтік күнделіктері мен оқушылармен/балалармен сұхбат нәтижелеріне негізделген қорытындылар; зерттеу әрекеттері мен жоспарларды бірлесе түзету; зерттеу мәселесімен байланыстыра отырып, сабақты/ҰІ жақсарту бойынша ұсыныстар.

Ескерту: Lesson Study форматындағы дипломдық жобаның құрамына келесілер кіреді: *кіріспе:* зерттеу тақырыбының өзектілігін негіздеу, зерттеу нысаны, зерттеу пәні, зерттеу мақсаты, *зерттеу сұрағы*, зерттеу міндеттері, зерттеу әдістері, ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығы; зерттеу мәселесі бойынша *теориялық бөлім;* зерттеу мәселесі бойынша *тәжірибелік-зерттеу/эксперименталдық бөлім;* зерттеу мәселесін анықтау бойынша материалдары жинақтау (тест сұрақтары, сауалнамалар, диагностикалық

тапсырмалар және т.б.); өткізілген сабақтарды/ҰІ жоспарлары; оқушылармен сұқбат стенограммалары; бақылау парақтары; талдау парақтары; зерттеу барысындағы фото және бейнематериалдар; жеке рефлексивтік күнделіктер; зерттеу тобының әр мүшесінің рефлексивтік күнделіктері негізінде жазылған **топтық рефлексивтік есеп (1500-2000 сөз)**

Мектепке дейінгі ұйым жағдайында «бала үні» формалды сұқбат түрінде ғана алынбайды. Баланың жас ерекшелігіне сәйкес оның ойы, қызығушылығы, қиындықтары мен ұсыныстары қысқа әңгімелесу, ойын барысындағы әрекетін бақылау, сурет салдыру, таңдау карточкаларын қолдану, смайлик немесе эмоция белгілері арқылы жауап беруі, сондай-ақ баланың сөздік және сөздік емес реакцияларын тіркеу арқылы анықталады.

«Бала үні» жинау кезінде баланы мәжбүрлеуге, жауапты бағыттап айтуға, баланың әрекетін бағалау немесе салыстыру түрінде сипаттауға жол берілмейді. Фото, бейне, аудио материалдар тек мектепке дейінгі ұйым әкімшілігінің және ата-ананың/заңды өкілдің келісімі болған жағдайда ғана қолданылады. Алынған мәліметтер құпия сақталып, дипломдық жоба мақсатында ғана пайдаланылады.

3.2 Lesson Study форматындағы дипломдық жобаны орындау барысындағы студенттердің рефлексивтік практикасына қойылатын талаптар

Студенттердің рефлексивтік практикасы олардың жеке және ұжымдық зерттеушілік тәжірибесін терең түсінуді қамтамасыз етуі тиіс. Негізгі талаптар мыналар:

- зерттеу мәселесін және оқушылардың/балалардың деңгейлерін анықтауға қатысты материалдардың болуы;
- Lesson Study әр циклдері бойынша жүйелі түрде жеке **рефлексивтік күнделік жүргізу**;
- студенттер бірлесе әзірлеген, мазмұны толық ашылған **рефлексивтік есеп (1500-2000 сөз)**, онда **әр студенттің рефлексивтік күнделіктері** негізінде, «оқушы үні» (сұқбат) негізінде жүргізілген талдау, жинақтау және қорытындылар қамтылуы қажет;
- бақылау материалдарының болуы; оқушылармен сұқбат стенограммалары;
- сабақтағы/ҰІ оқыту сапасын жақсартуға бағытталған аргументтелген ұсыныстар әзірлеу;
- әр қатысушының қосқан үлесіне өзара талдауды қамтитын топтың ұжымдық рефлексиясы.

Рефлексивтік практиканың нәтижелері дипломдық жобаның жалпы құрамына кіреді.

3.3 Lesson Study форматындағы дипломдық жобаны қорғауға қойылатын талаптар

Lesson Study форматында үш студенттен тұратын топ орындаған дипломдық жобаның қорғалуы Мемлекеттік аттестациялық комиссияның қатысуымен өтеді және келесі талаптарды қамтиды:

- дипломдық жоба алдын ала қорғаудан өткізіліп, бағалау критерийлері бойынша белгіленген шектік баллдан төмен емес нәтиже көрсеткен жағдайда ғана негізгі қорғауға ұсынылады;

- зерттеу мазмұны, кезеңдері және нәтижелері көрсетілген **бірлескен баяндама** әзірлеу;

- дипломдық жобаны таныстыру, қорғау барысында сабақ/ҰІ жоспарлары, бақылау және талдау парақтары, жеке рефлексивтік күнделіктер, ортақ топтық рефлексивтік есеп, оқушылармен сұхбат стенограммалары немесе мектепке дейінгі ұйым тәрбиеленушілерінен алынған «бала үні» материалдары, фото және бейнематериалдар ұсынылады;

- студенттердің жеке сөз сөйлеулері, онда олардың жеке үлесі мен **рефлексивтік практиканың** нәтижелері басты назарда болуы қажет;

- жүргізілген Lesson Study-дің **практикалық маңыздылығын** және оқушылар деректеріне негізделген қорытындыларды негіздеу;

- зерттеу нәтижесінде дайындалған **өнімді** көрсету және негіздеу: әдістемелік ұсыныстар, оқу материалдары, цифрлық ресурс, мобильдік қосымшалар, шығармашылық тапсырмалар жинағы, т.б.;

- зерттеу нәтижелерін ұсыну барысында оқушылардың/балалардың, педагогтердің және басқа да қатысушылардың жеке деректерінің құпиялылығын сақтау;

- комиссия сұрақтарына топтық зерттеу нәтижелері және жеке қорытындылар бойынша жауап беруге дайын болу.

БӨЛІМ 4. Дипломдық жұмыстарды/жобаларды Action Research және Lesson Study форматында рәсімдеу және қорғау тәртібі

4.1. Дипломдық жұмыстардың/ жобалардың құрылымы

Дипломдық жұмыс/жоба келесі құрылымдық компоненттерден тұруы тиіс:

1) Титулдық беті (Қосымша А, В)

2) Мазмұны (Қосымша С)

3) Кіріспе: зерттеу тақырыбының өзектілігін негіздеу, зерттеу нысаны, зерттеу пәні, зерттеу сұрағы, зерттеудің мақсаты, міндеттері, зерттеу әдістері, Action Research немесе Lesson Study циклдерін жүргізу арқылы алынған ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығы (4-5 бет).

4) Негізгі бөлім:

- **теориялық бөлім:** әдебиеттерге, теориялар мен тұжырымдамаларға шолу, өз пікірлерін, талдауын қоса жазу.

- **тәжірибелік-зерттеу/эксперименттік бөлімі:** бастапқы деңгейді анықтау, Action Research немесе Lesson Study циклдерін жүргізу;

- жеке рефлексивті күнделіктер негізінде дайындалған көлемі 1500–2000 сөздік **рефлексивті есеп;** рефлексивті есептің мазмұнында зерттеу мәселесі, бастапқы деңгей мен әрбір зерттеу циклінен кейінгі нәтижелердің салыстырмалы талдауы, оларды зерттеу мәселесі мен зерттеу сұрағына сәйкес жинақтау және рефлексивті пайымдау көрініс табуы, сондай-ақ растайтын материалдар ұсынылуы тиіс.

5) Қорытынды: негізгі нәтижелер мен тұжырымдар, ұсыныстар.

6) Пайдаланылған әдебиеттер тізімі (25-30 әдебиет).

7) Қосымшалар (дипломдық жоба /жұмыстың қосымшалары):

ҚОСЫМША А.Мұқаба үлгісі

ҚОСЫМША В. Титулдық беттің үлгісі

ҚОСЫМША С.Мазмұнын рәсімдеу үлгісі

ҚОСЫМША D. Педагогикалық практика кезеңінде дипломдық жұмыстарды/жобаларды орындау бойынша студенттің жол картасы (үлгісі)

ҚОСЫМША E.Зерттеу жүргізуге және білім алушылардың зерттеуге қатысуына рұқсат қағаз үлгісі

ҚОСЫМША F.Студент-зерттеушінің Action Research (іс-әрекеттегі зерттеу) бойынша өз сабағын (ұйымдастырылған іс-әрекетін, іс-шарасын) рефлексивті талдауы

ҚОСЫМША G. Сабаққа қатысушы мұғалімнің (әдіскердің, психологтың, оқу ісінің менеджерінің және т.б.) Action Research форматындағы сабақты (ҰІ, іс-шараны) талдау кестесі

ҚОСЫМША H.Action Research аясында сыншы дос ұсынатын кері байланыс SWOT-талдауы

ҚОСЫМША I.Lesson Study циклі аясында сабақты (оқу сабағын, іс-шараны) бақылау парағы (Жапониялық зерттеуші Тошио Чичибудың ұсыныстарына сәйкес бейімделген)

ҚОСЫМША J. Lesson Study сабағында А, В, С деңгейіндегі оқушыларды бақылау парағы (Ұлыбританиялық зерттеуші Пит Дадлидің ұсыныстарына сәйкес бейімделген)

ҚОСЫМША K. Lesson Study сабағын өткізгеннен кейінгі бірлескен талқылау парағы (Ұлыбританиялық зерттеуші Пит Дадлидің ұсыныстарына сәйкес бейімделген)

ҚОСЫМША L. Action Research барысында сабақтан (ұйымдастырылған іс-әрекеттен) кейін «Оқушы (бала, тәрбиеленуші) үні» сұхбатын жүргізу парағы

ҚОСЫМША M. Lesson Study циклінде сабақтан кейін А, В, С деңгейлеріндегі оқушылармен (балалармен) сұхбат жүргізу парағы

ҚОСЫМША N. Ғылыми жетекшінің апта сайынғы қолы қойылған зерттеуші-студенттің рефлексивті күнделіктің түпнұсқасы

ҚОСЫМША O. Фото, аудио- және бейнематериалдарға сілтемелер реестрі

ҚОСЫМША P.Сабақтың қысқа мерзімді жоспары (ҚМЖ)

Мұқабә үлгісі

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Бітіруші студенттің(-тердің) аты-жөні/аты-жөні

**Формативті бағалау арқылы 5-сынып оқушыларының
математикаға қызығушылықтарын арттыру**
(Дипломдық жоба/жұмысының тақырыбы)

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА / ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Білім беру бағдарламасының (мамандықтың) шифры, атауы

Алматы, 2026

Тықұлдық беттің үлгісі

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Факультет атауы
Кафедра атауы

Қорғауға жіберілді
..... кафедрасының меңгерушісі

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС /ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА

ТАҚЫРЫБЫ: Формативті бағалау арқылы 5-сынып оқушыларының математикаға қызығушылығын арттыру

Білім беру бағдарламасының (мамандықтың) шифры, атауы

Орындаған: аты-жөні толық
Ғылыми жетекші: ғылыми дәрежесі,
лауазымы, аты-жөні толық

Алматы, 2026

Мазмұнын рәсімдеу үлгісі

МАЗМҰНЫ		
	КІРІСПЕ.....	
1.	МАТЕМАТИКА САБАҚТАРЫНДА ФОРМАТИВТІ БАҒАЛАУ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	
1.1	«Қызығушылық», «формативті бағалау» ұғымдарының сипаттамасы	
1.2	Математика сабақтарында 5-сынып оқушыларының қызығушылығын арттырудағы формативті бағалаудың мүмкіндіктері	
2.	ФОРМАТИВТІ БАҒАЛАУ АРҚЫЛЫ МАТЕМАТИКА САБАҚТАРЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ТӘЖІРИБЕЛІК-ЭКСПЕРИМЕНТТІК ЖҰМЫС	
2.1	Математика сабақтарында 5-сынып оқушыларының қызығушылық деңгейінің нақты жағдайын диагностикалау және Action Research форматында (немесе Lesson Study) зерттеуді жоспарлау..... (осы тармақтың атауында дипломдық жұмыс/жоба қай форматта жүргізілгені міндетті түрде көрсетілуі тиіс: Action Research немесе Lesson Study).....	
2.2	5-сыныпта математика сабақтарына формативті бағалау әдістерін кіріктіруге бағытталған тәжірибелік-эксперименттік зерттеу циклдерінің мазмұны мен ерекшеліктері.....	
2.3	Рефлексивтік есеп: «Формативті бағалау арқылы 5-сынып оқушыларының математика пәніне деген қызығушылықтарын қалай арттыруға болады?» (есеп тақырыбы зерттеу сұрағына сәйкес келеді).....	
	ҚОРЫТЫНДЫ	
	ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ	
	ҚОСЫМШАЛАР	

СТУДЕНТТІҢ ЖОЛ КАРТАСЫ

педагогикалық практика кезеңінде дипломдық жұмыстарды/жобаларды орындау бойынша
(ҮЛГІСІ)

ҚЫРКҮЙЕК (ДАЙЫНДЫҚ КЕЗЕҢ)

1-3 аптасы	- Студент үшін өзекті зерттеу мәселесін тандау - Дипломдық жұмыстарды орындау ережелерімен танысу - Педагогикалық бақылау бойынша рефлексивтік күнделік жүргізу
4 аптасы	- Дипломдық жұмыстың тақырыбын жетекшімен бірге құрастыру - Зерттеу сұрағын анықтау
ҚОРЫТЫНДЫ: қыркүйектің соңы	✓ Дипломдық жұмыстар/жобалар тақырыбын бекіту

ҚАЗАН (ТЕОРИЯЛЫҚ КЕЗЕҢ)

1-2 аптасы	Зерттеудің ғылымдық аппаратын құрастыру
1-3 аптасы	Зерттеу мәселесі бойынша теориялық негіздерді зерделеу
4 аптасы	Диагностикалық кезең және зерттеу циклдарын жоспарлау (Action Research немесе Lesson Study)
Қазан айының соңы	✓ Диагностикалық кезеңнің және зерттеу циклдарының жоспары

ЗЕРТТЕУ ЦИКЛДАРЫ (ИНТЕРВЕНЦИЯ)

1 цикл - Қараша-желтоқсан	1-ші цикл зерттеуін жүргізу (интервенция, талдау). Рефлексивтік күнделік бойынша барлық жазбалар.
1 циклдың талдауы	Деректерді талдау, 2-ші цикл зерттеуінің құрылғыларын іздеу және жоспарын бекіту
2 цикл - Қазан-ақпан	2-ші цикл жоспарын іске асыру бойынша әрекеттер (интервенция). Рефлексивтік күнделік.
2 циклдың талдауы	2-ші циклдің нәтижелерін талдау, деректерді зерделеу, талдау негізінде 3-ші циклды жоспарлау
3 цикл - Ақпан-наурыз	3-ші цикл жоспарын іске асыру бойынша әрекеттер (интервенция). Рефлексивтік күнделік.
3 циклдың талдауы	3-ші циклдің нәтижелерін талдау, деректерді зерделеу
Наурыз айының соңы	✓ Зерттеу циклдарының нәтижелерін талдау

АЯҚТАУ КЕЗЕҢІ

Сәуір	Жүргізілген зерттеу негізінде қорытындылар және дәлелдеулерю Рефлексивтік ЕСЕП
Мамыр	Дипломдық жұмысын қорғауға дайындау
Маусым	✓ Дипломдық жұмыстар/жобалар қорғау

АЛГОРИТМ

Дайындық кезеңі	Теориялық кезең	Зерттеу циклдары	Қорытынды кезең
-----------------	-----------------	------------------	-----------------

Зерттеу жүргізуге және білім алушылардың зерттеуге қатысуына рұқсат қағаз
үлгісі**ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЗЕРТТЕУГЕ ҚАТЫСУЫНА ДИРЕКТОРДЫҢ
ҒЫЛЫМИ ІСТЕР/ОҚУ ІСТЕРІ ЖӨНІНДЕГІ
ОРЫНБАСАРЫНЫҢ/СЫНЫП ЖЕТЕКШІСІНІҢ/ПӘН МҰҒАЛІМІНІҢ
РҰҚСАТ ҚАҒАЗЫ**

Мектеп (немесе арнайы білім беретін мекеме,
мектепке дейінгі ұйым) атауы: _____

Мекенжайы, қаласы: _____

Мен, _____

(директордың ғылыми істер/оқу істері жөніндегі орынбасарының/сынып жетекшісінің/пән мұғалімінің аты-жөні, лауазымы)

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің бітіруші курс студенті

(студенттің/тәрдің) аты-жөні, білім беру бағдарламасы)

мектебімізде педагогикалық практикадан өту барысында дипломдық жобасы/дипломдық жұмысының тәжірибелік-зерттеу бөлімі бойынша Action Research немесе Lesson Study форматында зерттеу жүргізуіне рұқсат беремін.

Студент-практиканттан зерттеу жұмысын оқу үдерісіне кедергі келтірмей, білім алушылардың қауіпсіздігі мен құқықтарын сақтай отырып, педагогикалық әдеп және академиялық адалдық талаптарына сай жүргізуі, зерттеу барысында оқушылардың жеке деректерін жарияламауы, тек оқу-танымдық нәтижелерді талдауы міндеттеледі.

Зерттеу жүргізілетін сынып(тар): _____

Пәні: _____

Зерттеу мерзімі: _____

Директордың ғылыми істер/оқу істері жөніндегі орынбасарының/
сынып жетекшісінің/пән мұғалімінің аты-жөні, лауазымы:

(қолы)

аты-жөні

Күні: « ____ » _____ 2026 ж.

Мектеп директоры: _____

Аты-жөні:

(қолы)

Мөр басу орны

Ескерту: рұқсат қағаздың атауында және мәтінінде «директордың ғылыми істер/оқу істері жөніндегі орынбасарының/сынып жетекшісінің/пән мұғалімінің» деген тұстарда біреуін ғана жазуы керек, ол студенттердің білім беру бағдарламаларына (мамандығына) байланысты. Сонымен қатар, практикалық (тәжірибелік-зерттеушілік бөліміне таңдаған Action Research немесе Lesson Study форматының екеуінің біреуін жазу керек. Рұқсат қағазы мектеп директорының қолымен, мөрімен расталады.

Студент-зерттеушінің Action Research (іс-әрекеттегі зерттеу) бойынша өз сабағын (ұйымдастырылған іс-әрекетін, іс-шарасын) рефлексивті талдауы

СТУДЕНТ-ЗЕРТТЕУШІНІҢ БАҚЫЛАУ ПАРАҒЫ (ACTION RESEARCH)

Зерттеу сұрағы: (Мысалы: «5-сыныптың математика сабағында дидактикалық ойындарды қолдану оқушылардың танымдық белсенділігіне қалай әсер етеді?»)

Күні: _____ **Сынып (топ):** _____ **Пәні:** _____

Сабақты (тәрбие сағатын, іс-шараны және т.б.) өткізуші студент-зерттеушінің аты-жөні:

_____ қолы

Сабақ кезеңі	Бақыланған әрекеттер (деректер)	Зерттеушінің түсіндірмесі
Сабақтың кіріспе бөлімі	Интервенция құралы (ойын, әдіс, технология және т.б.) қаншалықты тиімді таныстырылды?	
Сабақтың негізгі бөлімі	Зерттеу сұрағы үнемі назарда болды ма?	
	Барлық оқушылардың (балалардың) жұмысқа, жаңа тапсырманы орындауға қатысуы қалай ұйымдастырылды?	
	Қандай оқушылар көшбасшылық танытты?	
	Сыныптағы белсенділігі төмен оқушылардың үлесі қанша пайызды құрады?	
Бекіту / Бағалау	Оқыту әдістерін (технологияларды, дидактикалық ойындарды, инновациялық тәсілдерді) өзгерту оқушылардың белсенділігіне қалай әсер етті?	
	Кері байланыс пен ұжымдық рефлексия қаншалықты тиімді ұйымдастырылды?	
Студент-зерттеушінің рефлексиясы	Менде не сәтті шықты және неліктен?	
	Менде не толыққанды орындалмады және неліктен?	
	Зерттеу сұрағын шешу үшін келесі сабақта нені өзгерту қажет?	

Сабаққа қатысушы мұғалімнің (әдіскердің, психологтың, оқу ісінің меңгерушісінің және т.б.) Action Research форматындағы сабақты (ҰІ, іс-шараны) талдау кестесі

Күні: _____; Пән (іс-шараның түрі): _____

Сынып (топ): _____

Action Research зерттеу сұрағы: _____

Action Research циклі: _____

Сабақтың (іс-шараның) тақырыбы: _____

Студент-зерттеушінің аты-жөні: _____

(қолы)

№	Бағалау критерийлері	Бақыланған фактілер	Түсініктемелер мен ұсыныстар		
1	Тәжірибеден өтуші мұғалімнің кәсіби қасиеттері				
2	Пәндік білім деңгейі				
3	Оқушыларды оқылатын тақырыпқа ынталандыра білуі				
4	Коммуникативтік мәдениет деңгейі				
5	Оқу үдерісін басқару дағдылары				
6	Білім алушылармен кері байланысты ұйымдастыру және рефлексия				
7	Студенттің зерттеушілік құзыреттері: – зерттеу сұрағын басшылыққа алу; – бақылау, талдау және рефлексия; – деректерді жинау және жүйелеу; интервенция жоспарының іске асырылуын талдау және рефлексия.				
8	Қорытынды пікірлер				
	Сабақтың (іс-шараның) ең тиімді тұстары	Сабақтың (іс-шараның) ең тиімді тұстары			
9	Конструктивті ұсыныстар:				
10	Сабаққа қатысушы мұғалімнің, әдіскердің аты-жөні: _____				
	(қолы)				

**Action Research аясында сыншы дос ұсынатын кері байланыс
SWOT-талдау**

Студенттің аты-жөні: _____			
Action Research-тің зерттеу сұрағы: _____			
Дата: _____ Эксперимент циклі (1,2,3 немесе 4): _____			
Сыншы достың аты-жөні: _____			
Қолы _____			

№	Фактор	Сипаттамасы	Сыншы достың пікірлері
1	S – Strengths (Күшті жақтар) Осы цикл аясындағы студенттің ішкі ресурстары, тиімді шешімдері және кәсіби жетістіктері	Студенттің зерттеуші ретіндегі күшті қырлары	
		Студент қолданған әдістертер, технологиялар немесе тәсілдердің нақты тиімділігі	
		Интервенцияны жоспарлау мен жүзеге асырудың ең табысты аспектілері	
2	W – Weaknesses (Әлсіз жақтар) Студенттің ішкі шектеулері мен қиындықтары	Жеткіліксіз дәрежеде пысықталған немесе тиімсіз болған интервенция элементтері	
		Студенттің аса күмән тудырған кәсіби және әдістемелік қиындықтары	
		Студенттің айқын байқалған ұйымдастырушылық немесе коммуникациялық қиындықтары	
3	O – Opportunities (Мүмкіндіктер) Келесі циклдерде даму мен жетілдіруге бағытталған әлеуетті мүмкіндіктер	Action Research тың келесі циклінде интервенцияны жақсарту мүмкіндіктері	
		Студент қолдануға болатын қандай қосымша әдістер мен құралдар болды?	
		Action Research студент үшін болашақта кәсіби мүмкіндіктер ашады?	
4	T – Threats (Қауіптер мен шектеулер) Зерттеу нәтижелеріне әсер етуі мүмкін сыртқы факторлар	Интервенцияның тиімділігін төмендететін келесі циклдердегі қауіптер қандай?	
		Институционалдық немесе этикалық шектеулер бар ма?	
		Зерттеу нәтижелерін интерпретациялауды қиындататын қандай факторлар болуы мүмкін?	

Lesson Study циклі аясында сабақты (оқу сабағын, іс-шараны) бақылау парағы

(Жапониялық зерттеуші Тошио Чичибудың ұсынымдарына сәйкес бейімделген)

Мұғалімнің (тәрбиешінің, психологтің және т.б.) аты-жөні, сыныбы, пәні, күні, зерттеу циклі және сабақтың реттік нөмірі:

Зерттеу сұрағы: _____

№	Бақылаушының (педагогикалық практикадан өтуші студенттердің) сұрақтары	Ескертпелер
I. Сабақтың басы		
1.	Сабақтың мақсаты қаншалықты нақты тұжырымдалған?	
2.	Мұғалім оқушыларды сабаққа қалай дайындап, оқу үдерісіне қалай жұмылдырды?	
3.	Мұғалім сабақта қолайлы психологиялық ахуал қалыптастыра алды ма?	
II. Сабақтың негізгі бөлімі		
4.	Мұғалім оқушылардың назарын қалай шоғырландырады?	
5.	Мұғалім оқушыларды өз ойларын еркін әрі дәлелді түрде айтуға қалай ынталандырады?	
6.	Мұғалім оқу материалын терең түсінуге және пайымдауға бағытталған сұрақтар қоя ма?	
7.	Мұғалім сабақта жұмыс түрлерін (жеке, жұптық, топтық) қаншалықты тиімді қолданады?	
8.	Мұғалім цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект құралдарын қаншалықты тиімді пайдаланады?	
9.	Жоспарланған тапсырмалар сабақ мақсатына қол жеткізуге қаншалықты ықпал етті?	
10.	Оқушылар дәптерге қажетті көлемде және талапқа сай жазба жүргізе ме?	
11.	Оқушылар сабақ мазмұнын түсіне ме?	
12.	Оқушылар өз ойларын қаншалықты тиімді әрі түсінікті жеткізе алады?	
13.	Оқушылар бір-бірін мұқият тыңдай ала ма?	
14.	Мұғалім оқушылардың пікірлеріне, сұрақтарына және вербалды емес белгілеріне (соның ішінде дене қалпы мен ым-ишарасына) қаншалықты орынды жауап береді?	
III. Сабақтың қорытынды кезеңі		
15.	Сабақтың қорытындысы мен қол жеткізілген нәтижелер сабақ мақсатына сәйкес келе ме?	
16.	Мұғалім осы сабақта меңгерілген білімді бекіту және қалыптасқан дағдыларды нығайту үшін қандай тәсілдер қолданды?	

Lesson Study сабағында А, В, С деңгейіндегі оқушыларды бақылау парағы

(Ұлыбританиялық зерттеуші Пит Дадлидің ұсынымдарына сәйкес бейімделген)

Көк түсті кұрсиен толтыру үлгісі берілген: осы үлгіні негізге ала отырып, өз сабағыңыз бойынша А, В немесе С деңгейіне жататын әрбір оқушыға жеке бақылау парағын толтырыңыздар.

Пәні, сыныбы, тақырыбы (мысалы: 7- сыныптағы сабақ)	Оқыту бағыттары Оқушылардың қандай дағдысын немесе қасиетін дамытпақшы келеді? Оқу мотивациясы және өз жырлысын критерийлер бойынша бағалай білу	Мұғалім / бағалаушы: Мұғалім (педагогикалық практикадан өткізі студент): Асимтова Г., 4-курс студенті Бақылаушы: Сейтмова Д., 4-курс студенті Бақылаушы: Қаримова Л., 4-курс студенті	
Зерттеу сұрағы (Зерттеу мәселесін шешуге қандай құралды қолдануға болады?) Сабаққа белсенділігі төмен оқушылардың оқу мотивациясының форматына бағалау қалай дамытады? Зерттеу интервенциясы (Зерттеу мәселесін шешу үшін қандай әдістеме, технология немесе инновациялық әдіс қолданылады?) Сабақта форматына бағалаудың әртүрлі тәсілдерін қолдану			
1. Зерттелетін оқушы және жетістік критерийлері А деңгейіндегі оқушыны қысқаша сипаттаңыз: ол немі менгерген және қандай қиындықтарға кездеседі? Мотивацияны тікелей байқау мүмкін емес, сондықтан оны анықтауға мұқият беретін мінез-құлық белгілерін жазыңыз.	Зерттелетін А деңгейіндегі оқушы: Айгерім, қабілетімі, алғаш сабаққа белсенділігі төмен оқушы. Ол тапсырмаларды жәші ақпалмайды, мұғалімнің ескертуінен кейін ғана жырлысқа кіріседі және: «Менен берісір, берісір уышты баа қайды», - дейді. Фокус-топтағы оқушылардың жетістік критерийлері (оқу мотивациясының белгілері): 1. Мұғалімнің ескертуінен тапсырманы орындауға кіріседі 2. Өз жырлысын белгіленген критерийлер бойынша тексеріп, қажетімі түзетулер енгізеді. 3. Сұрақ қайды немесе өз бастамасымен кері байланыс құрайды.		
2. Сабақ кезеңдері: кезеңдің атауы және шамамен уақыт ұзақтығы	А деңгейіндегі оқушыдан не күтесіз? Сабаққа дейін толтырылады	А деңгейіндегі оқушы нақты не істейсі? Сабақ барысында толтырылады	Дәлелдер Оқушының нақты сөздері, әрекеттері, жазбалары мен жауаптары
1-кезең. Сабақ мақсаты мен жетістік критерийлерін сыныптан бүрге анықтау (~5 мин.)	Өз сөзімен «тапсырманың жақсы орындауы» немі білдіретіндігін түсіндіреді	Алдымен терезеге қарап отырды. Мұғалім сұрағанда, уш критерийдің біреуін атады.	«Мақсаты бағуы керек... болды ма?»
2-кезең. Өздік тапсырма және форматына бағалау тәсілі, мысалы, «Бағдаршам» (~15 мин.)	Жырлысты өздікпен бастайды; қиындық тапқанда, сары түсті карточканы көрсетеді	Ескертуіс 3 мақұттан кейін жырлысқа кірісті (өдетте 2-3 рет ескерту қажет). Сары карточканы көтеріп, сұрақ қойды.	«Екінші тармаққа сеніңді болмаса, сары түсті көрсеттім керек пе?»
3-кезең. «Екі жұптық, бір тілек» тәсілін арқылы өзара бағалау (~12 мин.)	Сыныптасының пікірін оқып, жырлысының келінде бір белгілі түзетеді	Жырлысын түзетін, мысал қосты. Өзі де сыныптасына критерийлерге сүйене отырып, талық кері байланыс берді.	Сыныптасының тілегі: «Мақсат қос». Түзетуден кейін: «Енді жақсы баа ату үшін не істеу керектігін түсіндім».
4-кезең. Рефлексия: рефлексия парағын толтыру (~3 мин.)	Қандай критерийлерді орындағанын белгілеп, немі жақсартуы келетіндігін жазды.	Уш критерийдің екеуін белгіледі, келесі сабаққа арналған мақсатын жазды.	Рефлексия парағынан: «Бағаны бірден қоймағаны және жырлысты түзетуге мүмкіндік болғаны ұнады».
3. А деңгейіндегі оқушы қандай нәтижеге қол жеткізді? Қандай ішкерілеуді байқалды және ол қандай дәлелдермен (әрекеттер, пікірлер, жазбалар) расталады?	Айгерім ескертуіс жырлысқа кірісті, өзі сұрақ қойды және сыныптасының пікірі бойынша жырлысын түзетін. Дәлелдер: жырлысты 3 мақұттан кейін бастады, сары карточканы пайдаланды. Уш критерийдің бағалығы орындалды. Шекеңелері: бір сабақ оқушы мотивациясының иррақоны артқанын дәлелдеуге жеткіліктіс; тағы 2-3 сабақ бойы бақылау қажет.		
4. Алдың ала ұсыныстар А деңгейіндегі оқушының одан әрі ішкерілеуі үшін келесі сабақта немі сақтау және немі өзгерту қажет?	* «Бағдаршам» тәсілін және баа қойғанға дейін жырлысты түзету мүмкіндігін сақтау. * Өзара бағаларға дейін критерийлер бойынша өзін-өзі бағалауды енгізу. * Айгерімге тоқта «критерийлер бойынша сараланы» ретін беру. * Бір атақдан кейін бақылау нәтижелерін салыстыру: оқушының жырлысқа қаншауырыт тез кірісетінді және қанша сұрақ қоятыны.		

Lesson Study сабағын өткізгеннен кейінгі бірлескен талқылау парағы

(Ұлыбританиялық зерттеуші Пит Дадлидің ұсынымдарына сәйкес бейнделген)

Зерттеу сұрағының үлгісі: «Қатынастырушы бағалау оқушылардың оқу мотивациясын қалай дамытады?». Көк түсті құршыпен жауаптардың үлгісі берілген. Бақылау парағында тіркелген нақты деректерге сүйене отырып, өз сабағыңыз бойынша осы парақты толтырыңыз.

Сұрақтар	Зерттелетін А деңгейдегі оқушы	Зерттелетін В деңгейдегі оқушы	Зерттелетін С деңгейдегі оқушы
	Даниір: жоғары деңгей, негізінен бағаға ынталы	Әйгерім: орташа деңгей, сабақта тартылуы төмен, «бөрібір үш қоялы»	Мадина: төмен деңгей, өзіне сенімсіз, қателесуден қорқалы
1. Оқушылардың әрқайсысы қандай прогреске қол жеткізді? Ол оңтайлы болды ма? «Зерттелетін» оқушылар оқитын топтардағы оқушылар қандай нәтижелер көрсетеді? Оқушыны сабақта дейінгі құрылм сапалылығыңыз. Фахкілерге сүйеніңіз: ерекшеліктер, жұмыстар, айтылған пікірлер.	Тапсырманы тез әрі қатесіз орындады, бірақ сабақ барысында прогресс байқала қойған жоқ: тапсырма ол үшін тым жеңіл болды. Оңтайлы емес: оған күрделірек тапсырма жеткізді. Топ: үлгерімі жоғары оқушылар тапсырманы 8–10 минутта орындады, олардың бір бөлігі кейін бос отырып қуатты.	Прогресс айтарлықтай: жұмысты ескертусіз бастады, сұрақ қойды, кері байланыс бойынша жұмысын түзетін. Табыс критерийлерінің үшкөші де орындады. Бір сабақ үшін нәтиже оңтайлы, алайда оның тұрақтылығын келесі сабақтарда тексеру қажет. Топ: 3 оқушының 4-еуі өзара бағалардан кейін жұмысын түзетін.	Шамалы прогресс: алғаш рет жұмысты өз бетінше бастап, тапсырманы ішінара орындады (3 критерийдің 1-еуі). Оңтайлы емес, бірақ ол үшін бұз – алға басқан қадам: бұрын ол тапсырманы мұқаб бастамайтын кездері жиі болатын. Топ: 3 оқушының 3-еуіне мұқабаның көмегі қажет болды.
2. Енгізіліп отырған тәсіл қаншалықты көмектесті немесе кедергі келтірді (нүктін, екеуі де)? Күтпеген жағдайлар байқалды ма? Нақты қай әдіс көмектескенін, қайсысы кедергі келтіргенін және оның себебін атаңыз.	Көмектесті: сыныптағына кері байланыс беру барысында ол шешімді түсіндіріп, өз жұмысындағы дәлсіздікті байқайды. Кедергі келтірді: баға бірден қойылмағандықтан, ол қызығушылығын жоғалтты: «Баға болмаса, тырысудың не қажеті бар?» Күтпеген жағдай: басында баға қойылмағандықтан наразы болды.	Көмектесті: баға қойылмаған дейін жұмысты түзету мүмкіндігі «бөрібір үш» деген ұстанымды жойды. Сары карточка сұрақты қысымай қояла мүмкіндік берді. Күтпеген жағдай: оған басқаларды бағалауға уақыт, ол сыныптағына татық кері байланыс берді.	Көмектесті: «бағаршам» әдісі. Алғаш рет үніс отырғандықтан орнына қызыл карточканы көрсетіп көмек алды. Кедергі келтірді: көршісінің «бөрі қате» деген пікірі оның көңілін түсіріп, ол жұмысын тоқтатып қойды. Күтпеген жағдай: оқушылар әдетте әрі нақты кері байланыс беруді білмейді.
3. Әр оқушының нәтижесін арттыру үшін оқушыдағы тәсілдің қандай аспектісі (-лері) кейіннен түзетуді қажет етеді? Осы оқушы үшін тәсілде нақты негіз өзгерту қажет?	• Жоғары деңгейдегі критерий қосу (жұмысшыдағы тапсырма). • Тек бағаның ғана емес, кері байланыстың да құндылығын түсіндіру.	• Табыс критерийлері тым жағымалы: жұмысшыдағы: сабақтың басында ол 3 критерийдің тек 1-еуін ғана түсінді. • Кері байланыстан кейін жұмысты түзетуге көбірек уақыт қажет.	• Сыныпты кері байланыс беру ерекшелігі: «жұмысшыда» бастап, тіпті нақты жұмысшыда. • Орындалған жұмыстың үлгісін және тірек карточкасын беру.
4. Жұмыстың келесі кезеңдерінде болашақта неге ұғылуыңыз керек? Келесі сабақтарға арналған оқушының 1–2 мақсатын жұмысшыдаңыз.	• Мотивацияны бағадан жеке прогреске бұру: өз мақсаттарының наразын жүргізу. Қызығушылығын сақтау үшін сараланған тапсырмалар беру.	• Критерийлер бойынша өзін-өзі бағалауды әдетке айналыру: жұмысты тапсыра алдында тексеру. Топта «критерийлер жөніндегі сарашы» рөлін беріп, тағы 2–3 сабақ бойы бақылау.	• Әр сабақта шағын әрі қажетсіздік мақсаттар қойып, оның жетістіктерін атап өту. Оны мейірімді серіктестен бірге отырыңыз, жеке қолдарды жүйсіңіз.
Т.А.Ә. Сейтова Д., 3-курс студенті			Күн

ACTION RESEARCH барысында сабақтан (ұйымдастырылған іс-әрекеттен) кейін «Оқушы (бала, тәрбиеленуші) үні» сұхбатын жүргізу парағы

Action Research барысында қолданылған әдістің, тапсырманың немесе енгізілген өзгерістің (интервенцияның) тиімділігін анықтау мақсатында сабақтан (ұйымдастырылған іс-әрекеттен) кейін білім алушылармен/тәрбиеленушілермен баланың жасына қарай шамамен 5–7 минутқа созылатын қысқа сұхбат жүргізіледі.

Мектеп оқушыларына арналған үлгілік сұрақтар

1. Сабақта саған не ұнады?
2. Бүгін не үйрендің?
3. Енді қандай тапсырманы өз бетіңше орындай аласың?
4. Тақырыпты түсінуге саған не көмектесті?
5. Қай тапсырма ең пайдалы болды?
6. Сен үшін ең қиыны не болды?
7. Тапсырманы дұрыс немесе жақсы орындағаныңды қалай түсіндің?
8. Келесі сабақта нені өзгертіңің келеді?

Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған үлгілік сұрақтар

1. Бүгін саған не ұнады?
2. Бүгін не істедің?
3. Бүгін не үйрендің?
4. Қай ойын немесе тапсырма ең қызықты болды?
5. Ең қиыны не болды?
6. Саған кім немесе не көмектесті?
7. Тапсырманы өз бетіңше орындай алдың ба?
8. Келесі жолы не істегің келеді?

Сұхбат нәтижелерінің тіркелуі

Білім алушының/тәрбиеленушінің коды: _____ Жасы / сыныбы / тобы: _____ Күні, зерттеу циклі: _____ Қолданылған интервенция (енгізілген әдіс, технология, инновация және т.б.): _____ Оқушының/баланың жауаптары: _____ _____ _____ Эмоционалдық реакциясы және мінез-құлқының ерекшеліктері: _____ _____ _____ Сұхбат нәтижелерін талдау: <i>(Оқушының жауаптары нені білдіреді? Оқу материалын түсінуде қандай қиындықтар байқатады? Интервенция қаншалықты тиімді? Қандай күтілген нәтижелер анықталды?)</i> _____ _____ _____ Action Research-тің келесі цикліне арналған қорытындылар: _____ _____ _____ Сұхбатты жүргізген: _____

Сұхбат жүргізу бойынша ұсынымдар: Бала өз пікірін еркін білдіре атуы үшін сұхбатты тыныш жағдайда жүргізіңіз. Баланың жас ерекшелігін ескере отырып, сұрақтарды оған түсінікті етіп тұжырымдаңыз. Баланың жауаптарын, оның қиналған тұстары мен сыни ескертмелерін қоса алғанда, барынша өз сөзіне жасын етіп жазып алыңыз. Зерттеу мақсатына және қолданылған интервенцияға сәйкес келетін сұрақтар қойыңыз. Егер балаға жауапты сөзбен тұжырымдау қиын болса, пікір білдірудің балама тәсілдерін ұсынуға болады: бейнелі, карточкаларды таяндау, сәйкес келетін суретті көрсету, басталған сөйлемдерді аяқтау және т.б.

Lesson Study циклінде сабақтан кейін А, В, С деңгейлеріндегі оқушылармен (балалармен) сұхбат жүргізу парағы

Lesson Study барысында қолданылған әдістің, тапсырманың немесе енгізілген өзгерістің (интервенцияның) тиімділігін анықтау мақсатында сабақтан (ұйымдастырылған іс-әрекеттен) кейін білім алушылармен/тәрбиеленушілермен баланың жасына қарай шамамен 5–7 минутқа созылатын қысқа сұхбат жүргізіледі.

Мектеп оқушыларына арналған үлгілік сұрақтар 1. Сабақта саған не ұнады? 2. Бүгін не үйрендің? 3. Сабақтың тақырыбын жақсырақ түсінуге қай тапсырма көмектесті? Неліктен? 4. Тақырыпты түсінуге саған не көмектесті? 5. Қай тапсырма ең пайдалы болды? Неліктен? 6. Қай жерде қиындықтар туындады? 7. Бұл қиындықты қалай жеңдің немесе саған қандай көмек қажет болды? 8. Келесі сабақта нені өзгерткің келеді?	Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған үлгілік сұрақтар 1. Бүгін сабақта саған не ұнады? 2. Бүгін не үйрендің? 3. Қай ойын немесе тапсырма ең қызықты болды? Неліктен? 4. Ең қиыны не болды? 5. Саған кім немесе не көмектесті? 6. Тапсырманы өз бетінше орындай алдың ба?
--	---

А, В, С деңгейлеріндегі оқушылармен (балалармен) жүргізілген сұхбат нәтижелерін тіркеу

Білім алушының/тәрбиеленушінің коды: _____

Жасы / сыныбы / тобы: _____

Күні, зерттеу циклі: _____

Қолданылған интервенция (енгізілген әдіс, технология, инновация және т.б.) _____

Оқушының/баланың жауаптары: _____

Эмоционалдық реакциясы және мінез-құлық ерекшеліктері: _____

Сұхбат нәтижелерін талдау: (Оқушының жауаптары нені білдіреді? Оқу материалын түсінуде қандай қиындықтар байқалады? Интервенция қаншалықты тиімді? Қандай күтпеген нәтижелер анықталды?) _____

Lesson Study-дің келесі циклі үшін қорытындылар: _____

Сұхбатты жүргізген: _____

Сұхбат жүргізу бойынша ұсынымдар: Бала өз пікірін еркін білдіре алуы үшін сұхбатты тыныш жағдайда жүргізіңіз. Сұрақтарды баланың жас ерекшелігін ескере отырып, оған мүсіндікті етіп тұжырымдаңыз. Баланың жауаптарын оның өз сөздеріне барынша жақын етіп, соның ішінде қиналған тұстары мен сықи ескертпелерін қоса жазып алыңыз. Зерттеу мақсаты мен қолданылған интервенцияға сәйкес сұрақтар қойыңыз. Егер бала жауабын сөзбен тұжырымдауда қиналса, пікір білдірудің балаға тәсілдерін ұсынуға болады: суретті немесе карточкаларды таядау, лайықты суретті көрсету, басталған сөйлемдерді аяқтау және т.б.

Ғылыми жетекшінің апта сайынғы қолы қойылған зерттеуші-студенттің рефлексивті күнделіктің түпнұсқасы

Ескерту: рефлексивті күнделікті таңдау дипломдық жұмыстың/жобаның орындату форматына (Action Research немесе Lesson Study) байланысты.

Қазақстан Республикасының ғылым және жоғары білім министрлігі
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Педагогикалық инновациялар және Action Research орталығы

ACTION RESEARCH ФОРМАТЫНДАҒЫ ДИПЛОМДЫҚ ЗЕРТТЕУГЕ АРНАЛҒАН РЕФЛЕКСИВТІ КҮНДЕЛІК

Дипломдық зерттеу тақырыбы _____

Студенттің аты-жөні _____

Білім беру бағдарламасы және курс _____

Дипломдық жұмыс/жоба жетекшісі _____

Алматы, 2026

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Педагогикалық инновациялар және Action Research орталығы

LESSON STUDY ФОРМАТЫНДАҒЫ ДИПЛОМДЫҚ ЖОБАҒА АРНАЛҒАН РЕФЛЕКСИВТІ КҮНДЕЛІК

Дипломдық зерттеу тақырыбы _____

Студенттің аты-жөні _____

Білім беру бағдарламасы және курс _____

Дипломдық жоба жетекшісі _____

Алматы, 2026

Фото, аудио- және бейнематериалдарға сілтемелер реестрі

(ғылыми жетекші мен аттестаттау комиссиясы мүшелерінің сұрауы бойынша ғана қолжетімді болатын Google Drive-та орналастырылады)

№	Материал түрі	Атауы және қысқаша сипаттамасы	Зерттеудің күні мен кезеңі	Сілтеме
1	Фото	Интервенцияны енгізгенге дейінгі білім беру қызметінің фотосуреттері	Күні Диагностикалық кезең	[Сілтемені кою]
2	Фото	Педагогикалық интервенцияны жүргізу барысының фотосуреттері	Күні Қалыптастырушы кезең	[Сілтемені кою]
3	Бейне	Зерттелетін әдіс қолданылған сабақ үзіндісінің бейнежазбасы	Күні Қалыптастырушы кезең	[Сілтемені кою]
4	Бейне	Білім алушылардың зерттеу тапсырмасын орындау барысының бейнежазбасы	Күні Қалыптастырушы кезең	[Сілтемені кою]
5	Аудио	Білім алушымен жүргізілген сұхбаттың аудиожазбасы (келісімі болған жағдайда)	Күні Деректер жинау кезеңі	[Сілтемені кою]
6	Фото / бейне	Білім беру қызметіндегі өзгерістерді көрсететін материалдар	Күні Нәтижелерді талдау кезеңі	[Сілтемені кою]
7	Өзге	Зерттеу нәтижелерін растайтын қосымша материалдар	Күні Қажеттілігіне қарай	[Сілтемені кою]
.....				

Ескерту: тізбе зерттеу циклідеріне сәйкес нақты жиналған материалдар негізінде толтырылады. Аталған материал түрлерінің барлығын енгізу міндетті емес.

Материалдарды рәсімдеу мен орналастыруға қойылатын талаптар

1. Папкалар құрылымы. «Қосымшасы. Фото-, бейне- және аудиоматериалдар» деген атаумен бір негізгі папка жасаңыз. Қажет болса, файлдарды ішкі папкаларға бөліңіз: «Фото», «Бейне», «Аудио», «Интервенция», «Сұхбат», «Нәтижелер» және т.б.

2. Файл атаулары. Мазмұны мен зерттеу кезеңін көрсететін түсінікті әрі біркелкі атауларды қолданыңыз. Мысалы:

- Фото_01_Бастапқы_бақылау;
- Фото_02_Интервенцияны_жүргізу;
- Видео_01_Зерттеу_сабағының_фрагменті;
- Аудио_01_Сұхбат_қатысушы_А;
- Фото_03_Интервенциядан_кейін_тапсырманы_орындау.

3. Сілтемелер. Кестеге тиісті файлға немесе Google Drive-тағы тақырыптық папкаға тікелей сілтеме қойыңыз. Сілтеменің ашылатынына және дәл көрсетілген материалға аппаратынына көз жеткізіңіз.

4. Материалдарға қолжетімділік. Дипломдық жұмысты тапсырмас бұрын қолжетімділік құқықтарын тексеріңіз. Дербес деректерді қорғау талаптарын сақтаңыз: «Сілтемесі бар кез келген адам» режимін «Оқырман» құқығымен орнатыңыз.

5. Дұрыстығы. Зерттеу барысында алынған нақты материалдарды ғана ұсыныңыз. Нақты нәтиже ретінде берілетін сахналанған түсірілімге немесе зерттеу деректерінің мазмұнын бұрмалайтын материалдарды өзгертуге жол берілмейді.

Сабақтың қысқа мерзімді жоспары (ҚМЖ)

(Сабақ жоспары мына құжаттан алынған: «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, орта, арнаулы, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы».

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 6 сәуірде № 20317 болып тіркелді)

(білім беру мекемесінің атауы)

Қысқа мерзімді (сабақ) жоспары

(сабақтың тақырыбы)

Әлім:				
Педагогтің тегі, аты, әкесінің аты				
Күні:				
Сынып:		Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:	
Сабақтың тақырыбы:				
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары:				
Сабақтың мақсаты				
Сабақтың барысы				
Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Ресурстар	Бағалау
Сабақтың басталуы - 3 мин.				
5 мин				
7 мин				
10 мин и т.б.				

4.2. Дипломдық жұмыстарды / жобаларды рәсімдеудің техникалық талаптары

Дипломдық жұмыстарды / жобаларды рәсімдеу кезінде мәтін Times New Roman қарпімен, 14 кегльмен теріледі, жоғаралық интервал – 1,0.

Бет өрістері келесідей болуы тиіс:

сол жақ – 30 мм,

оң жақ – 10 мм,

жоғарғы және төменгі жақтары – 20 мм.

Өр абзац 1,25 см шегініспен басталады.

Беттердің нөмірі төменгі ортада қойылады. Титулдық бет жалпы нөмірленуге кіреді, бірақ онда бет нөмірі көрсетілмейді.

Жұмыс көлемі: Action Research немесе Lesson Study форматындағы дипломдық жұмыс - 45-50 бет, ал дипломдық жоба – 65-70 бет. Жұмыстың көрсетілген көлеміне титулдық бет және қосымшалар кірмейді.

Кестелер, суреттер және диаграммалар мәтінде алғаш рет сілтеме жасалған ретімен орналастырылады. Барлық иллюстрациялық материалдардың нөмірі мен атауы болуы тиіс. Суреттің атауы суреттің астына ортаға тураланып орналастырылады (мысалы: «Сурет 1 – ...»), ал кестенің атауы кестенің үстіне жолдың толық ені бойынша абзацтық шегініспен жазылады (мысалы: «Кесте 1 – ...»).

4.2.1 Бөлімдер мен бөлімшелерді рәсімдеу

Негізгі бөлім тарауларға, бөлімдерге, бөлімшелерге бөлінеді.

Үлгі:

1 ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕР

1.1 ...

1.2 ...

2 ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРІ МЕН НӘТИЖЕЛЕРІ

2.1 ...

2.2 ...

Бөлім атаулары:

- бас әріппен немесе сөйлем үлгісінде жазылады;
- қалың қаріппен ерекшеленуі мүмкін;
- жаңа беттен басталуы ұсынылады.

4.2.2 Кестелерді рәсімдеу

Кестелер дипломдық жұмыс мәтінінде алғаш рет сілтеме жасалған бөлімнен кейін орналастырылады.

Кесте атауы кестенің үстіне жазылады. Кесте атауы мен кесте ішіндегі мәтін 12 кегльмен жазылады.

Үлгі:

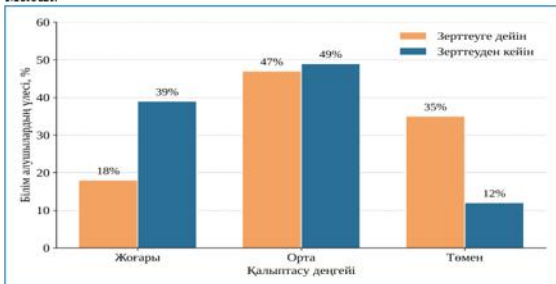
Кесте 1 – Оқушылардың зерттеуге дейінгі нәтижелері

Егер кесте бір бетке сыймаса, келесі бетте: «Кесте 1-дің жалғасы» деп көрсетіледі.

4.2.3 Суреттерді, диаграммаларды, сызбаларды рәсімдеу

Сурет, диаграмма, сызба, графиктер «Сурет» сөзімен белгіленеді. Сурет атауы 12 кегльмен жазылады. Сурет атауы суреттің астына жазылады.

Мысал:

Сурет 1 – Зерттеуге дейінгі және кейінгі білім алушылар нәтижелерінің салыстырмалы диаграммасы.

Мәтінде міндетті түрде сілтеме беріледі: «Зерттеу нәтижелері 2-суретте көрсетілген».

4.3 Әдебиеттер мен сілтемелерді рәсімдеу талаптары

Дипломдық жұмыста/жобада пайдаланылған барлық дереккөздерге міндетті түрде сілтеме жасалуы тиіс.

Бакалавриат деңгейі үшін пайдаланылған әдебиеттер саны 25–30 кем емес болуы қажет. Мәтіндегі сілтемелер тік жақшада беріледі. Сілтемелерді, әдебиеттерді рәсімдеу ГОСТ 7.1-2003 стилімен жүргізіледі.

Үлгі:

... деп көрсетілген [5]

... әдебиет қайталанған жағдайда [5, 15 6.]

4.3.1 Пайдаланылған әдебиеттер тізімін рәсімдеу

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі дипломдық жұмыстың/жобаның соңында беріледі.

Әдебиеттерді рәсімдеу үлгілері:

Кітап:

1. Ахметова А. Б. Оқытудың ойын әдістері. – Алматы: Білім, 2022. – 250 б.

Мақала:

2. Сейітова А.К. Бастауыш сыныпта ойын технологиясын қолдану тиімділігі // Білім. – 2023. – №4. – 25–31 б.

Интернет-ресурс:

3. Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі. Ресми сайт. – URL: _____ (қаралған күні):

4.3.2 Қосымшаларды рәсімдеу

Қосымшаға дипломдық жұмыстың/жобаның мазмұнын толықтыратын материалдар: көлемді кестелер, сауалнамалар, сабақ жоспарлары, диагностикалық материалдар, фотосуреттер, актілер, анықтамалар, әдістемелік өнімдер енгізіледі.

Қосымшалар Қосымша А, Қосымша В, Қосымша С түрінде белгіленеді.

4.4. *Abai Digital* жүйесіне жүктеу, тарату және сақтау тәртібі

Дипломдық жобаның/жұмыстың соңғы нұсқасы *Abai Digital*, электрондық жүйесіне PDF форматында жүктеледі. Файлда толық мәтін – титулдық бет, негізгі бөлімдер, әдебиеттер тізімі және қосымшалар қамтылуы тиіс. Жүктеу барысында жұмыс антиплагиат тексерісінен өтеді: рұқсат етілген бірегейлік деңгейі – кемінде 75%. Сәтті жүктелгеннен кейін студентке жүйе арқылы қабылдау туралы растау хабарламасы беріледі. Электрондық нұсқа университеттің деректер базасында сақталады және білім бағдарламаларының сапасын ішкі және сыртқы мониторингінде пайдаланылады.

4.5. Дипломдық жұмысты / жобаны қорғау тәртібі

Дипломдық жұмыс/жобаларды қорғау алдында студенттер кафедралардың бекітілген жоспарларына сәйкес *алдын ала қорғаудан өтеді*. Алдын ала қорғаудан кейін студенттерге дипломдық жұмыстарды/жобаларды айтылған ескертулер мен ұсыныстар бойынша пысықтауға және рәсімдеуге бір ай уақыт беріледі.

Қорғауға дейін бір апта бұрын студент немесе студенттер тобы кафедраға дипломдық жұмысты / жобаны ұсынуы тиіс. Дипломдық жұмысты / жобаны қорғау аттестаттау комиссиясының ашық отырысында өткізіледі.

Студент (студенттер тобы) зерттеудің негізгі нәтижелерін баяндайды: анықталған педагогикалық мәселенің өзектілігін, зерттеу мақсатын, интервенцияның зерттеу циклдерінің мазмұнын, алынған деректер мен

қорытындыларды. Комиссия мүшелері сұрақтар қояды, ғылыми жетекшінің пікірі мен сыртқы рецензенттің пікірі тыңдалады.

Комиссия мүшелері студенттердің дипломдық зерттеу нәтижелері бойынша баяндамаларын тыңдап, теориялық және практикалық бөлімдерін кестелерге сәйкес бағалайды (Кесте 1, Кесте 2):

Кесте 1. Дипломдық жұмыстың/жобаның *теориялық бөлімін бағалау*

№	Бағалау критерийі	Сипаттамасы	Макс. балл	Қойылған балл	Ескертпе
1	Тақырыптың ашылуы	Зерттеудің ғылыми аппаратының дұрыс жазылуы: тақырыбы бойынша мақсат-міндеттері, зерттеу нысаны мен пәні т.б. Нормативті құжатты басшылыққа ала отырып, тақырыптың өзектілігін көрсете алуы	15		
2	Зерттеу сұрағының дұрыс тұжырымдалуы	Зерттеу сұрағы дипломдық жұмыс/жоба тақырыбымен байланысты болуы	10		
3	Ғылыми әдебиеттерді талдау	Отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектерін қамтып, салыстырмалы талдау жасай алуы	15		
4	Негізгі ұғымдарды анықтау	Зерттеу тақырыбындағы негізгі ұғымдарға (мысалы: «нейрожаттығулар» «танымдық дағдылар» т.б.) түсінік берілуі	10		
5	Теориялық қорытынды жасау	Әдебиеттер негізінде авторлық қорытынды немесе тұжырымдар жасалуы	10		
6	Құрылымның логикасы	Бөлімдердің (1.1, 1.2, 1.3) өзара байланысуы, жүйелі құрылуы	10		
7	Дереккөздердің сапасы	Соңғы жылдардағы (5–10 жыл) ғылыми дереккөздер қолданылуы	10		
8	Сілтеме және рәсімдеу	ГОСТ талаптарының сақталуы, плагиаттың болмауы	10		
9	Ғылыми стиль	Академиялық тіл, логикалық тұтастықтың сақталуы, қайталанудың болмауы	10		
	Жалпы балл		100		

критерийлері (ең жоғары балл – 100).

Кесте 2. Дипломдық жұмыстың/жобаның практикалық бөлімін бағалау критерийлері (ең жоғары балл – 100).

№	Бағалау критерийі	Сипаттамасы	Макс. балл	Қойылған балл	Ескертпе
1	Зерттеу базасы мен қатысушылар	Зерттеу орны, сынып, қатысушылар санының (N) нақты көрсетілуі	10		
2	Диагностикалық құралдар	Қолданылған әдістердің ғылыми негізде таңдалуы	10		
3	Бастапқы (анықтау) кезең	Бастапқы деңгейдің нақты деректермен дәлелденуі	10		
4	Циклдердің құрылымы (AR/LS)	1–2–3 цикл құрылымының (жоспарлау–әрекет–бақылау–рефлексия) сақталуы	10		
5	Интервенция (өзгерістер)	Әр циклде енгізілген өзгерістердің нақты көрсетілуі	10		
6	Әр цикл бойынша деректер	Нәтижелердің пайыз, кесте арқылы берілуі	10		
7	«Сыншы достық», сабаққа қатысушының немесе сарапшының кері байланысы	Сыншы дос пікірлерінің, сарапшы немесе сабаққа қатысушы пікірінің болуы (<i>Қосымшада болуы</i>)	10		
8	«Оқушы үні» деректерінің болуы	Оқушы/білім алушы/балалармен сұхбаттасу нәтижелері бойынша студенттің рефлексиялық күнделіктегі талдауы	10		
9	Рефлексивтік күнделік	Жетекшінің зерттеу циклі бойынша ұсыныстары, кері байланыстары бар, қолы қойылған рефлексивтік күнделіктің (<i>күнделіктің көк сиямен, өз қолымен, өзіндік талдау түрінде жазылған</i>) болуы	10		
10	Динамика (прогресс)	Циклдар арасында нақты өзгерістің (прогресстің) болуы	10		
Жалпы балл			100		

Баға комиссияның жабық отырысында алқалы түрде қойылады. Бұл ретте дипломдық жұмыстың / жобаның сапасы, нәтижелерді таныстыру деңгейі, сұрақтарға берілген жауаптар, сондай-ақ ғылыми жетекшінің пікірі мен рецензия ескеріледі. Комиссия шешімі хаттамамен ресімделіп, студенттерге қорғау күні жарияланады.

Педагогикалық мамандықтардың бітіруші курс студенттеріне (бакалавриат) арналған «Іс-әрекеттегі зерттеу» (Action Research) және «Сабақты зерттеу» (Lesson Study) форматындағы дипломдық жұмыстарды/жобаларды орындау ережелері. Толықтырылған 2-басылым. Алматы, Абай атындағы ҚазҰПУ, 2026. 44 бет.

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің Академиялық кеңесі бекіткен (2026 жылғы 23 қыркүйектегі № 1 хаттама).

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің зерттеуші-менторлар ұжымы мен Педагогикалық инновациялар және Action Research орталығының қызметкерлері әзірлеп, толықтырған. Редакциясын басқарған п.ғ.к., профессор А. Е. Берикханова.